

Jaroslav Durych, Obcování duší.

Opustíme-li samotu, kde jsme nějaký čas trávili, a přijdeme-li do většího města, kde se ulice proplétají jako v bludišti, kde se těsnají vysoké domy, plné příbytků, kde se hemží spousty a spousty lidí, kde jest vidět dlažbu, zdi a střechy, ale pole jest odtud daleko a těch lidí, štvaných starostí o chléb, jest takové množství, působí to v nás často zvláštní a velikou úzkost; obzvláště v ulicích lidí chudobných, kde z oken číší bída, kde jest zřejmo, že ty ubohé příbytky jsou tak napěchovány lidmi, že se v nich lidé dusí, kde se zdá, kdyby se dlažba proměnila v chléb, že by se ještě nemohli všichni najísti. Zdá se nám, jako by takové město bylo pevností, které hrozí vyhladovění, mor a smrt. A žasneme takřka nad tím, že ti lidé přesto žijí, že se udržují při síle ba i při radosti a lásce, a zdá se nám to zázrakem. Národní hospodář a statistik se tomu ovšem nediví, poněvadž ví, kolik lidí a jakým způsobem země může uživit; ale to jest jen vysvětlení neúplné; lidské hospodářství by tolik lidí nezachránilo, neboť pro ně jest mnoho lidí nepotřebných nebo jen napolo potřebných, bez kterých by se obešlo. Div nasycování tisíců provádí Bůh dnes právě tak jako za dnů Kristových, třebaš to činí jiným způsobem.

Musilo by pomřítí hladem, bídou a zoufalstvím ročně mnoho tisíc lidí, kdyby Bůh nepomáhal. Neprojevuje se to jen almužnou, která se viditelně udílí na nárožích ulic a u plotů nebo se vymáhá sbírkami a žádostmi; to jest ta nejposlednější forma pomoci. Vlastní pomoc se děje láskou a ta přichází z vnuknutí. Setkají se dva cizí lidé; tisíce lidí se mívají, a i když sedí vedle sebe, nemají si co říci, neseznamují se, neboť o to nestojí; aby na sebe pohlédli, promluvíli, seznámili se a spřátelili, k tomu jest třeba buď nějaké časné osobní potřeby, nebo nějakého vnuknutí. Tato vnuknutí bývají tajemná a nadpřirozená. Tak přichází láska, přátelství, pomoc v bídě, pomoc v boji Božím. Někdo vyjde z domu, ničeho netuše, potká člověka zcela neznámého, do kterého mu nic není; ten neznámý ho třeba bezděčně na sebe něčím upozorní a snad se i oba z lidského samotářského pudu brání bližšímu seznámení, ale nějaká síla je k tomu nutí a vede je jako slepé k sobě; Bůh vysílá lidi k lidem, otvírá jim někdy sluch a srdce, aby rozuměli prosbě a potřebě, ať zřejmé či skryté. Neposílá chudých k boháčům, ale k těm, které určil; neposílá pomocníky všem chudým, ale také jen těm, které určil. Působí jinak nežli instituce lidské; působí neviditelně, ale účinněji, bohatěji, radostněji a skrytě. Posílá lidi k sobě a ti jdou a často ani nemají tušení o tom, že jejich kroky a hnutí řídí Bůh skrze anděly strážce. Tak jest organisována sociální péče Boží. Bůh má mnoho andělů, kteří se zovou strážcové a mají skutečnou moc řídití naše skutky, ne sice všechny, ale mnohé.

Pomoc se poskytuje přispěním hmotným, útechou a pomocí duševní, srdcem a modlitbou. Modlitbu může věnovati každý a přece jest to dar nejdražší a nejúčinnější.

V evangeliu máme příslib: „Začkoliv budete prosit Otce mého ve jménu mém, dáť vám.“

Vzpomeňme si na podobné modlitby z naší zkušenosti.

Modlíme se rádi nebo neradi, dle toho, jak zbožnost, která pochází od Duchu svatého, byla nám hojně či skrovně udělena. K modlitbě jest třeba důvěrné lásky k Bohu, ale často cítíme svou nevěrnost vůči Bohu a těžko jest nám mluvit s Ním důvěrně. Modlitba za mrtvé má obzvláštní cenu, poněvadž zavazuje k vděčnosti budoucí svaté. Někdy se nám nechce modlit se za sebe, poněvadž cítíme k sobě odpor a zdá se nám, že sami za to nestojíme, abychom se za sebe modlili; rádi bychom se modlili za své rodiče nebo za jiné drahé bytosti, ale cítíme svou nehodnost. A přece jen potřebujeme se modlit z celé hloubky duše. A tu jest dobře modlit se za lidi cizí, které jsme třebaš jen jednou v životě potkali, za nějakého chudáka, kterého jsme zahlédli a na kterého bychom zapomněli, za někoho, o kom víme, že žije bez lítosti, zkrátka za nějakou bytost určitou, ale jinak s námi nespolečnou a odsouzenou k zapomenutí.

Krásné jsou třeba na starých hřbitovech výzvy pod náhrobními nápisy: Prosí o Otčenáš a Zdravas. Takové prosby neměly by býti oslyšeny. Nevíme, odkud a zač dojdeme milosrdenství.

V modlitbě za cizí osoby máme k Bohu blíže i ve stavu ochablosti. Modlíme-li se za rodiče, přátele a drahé bytosti, tu cítíme, že to činíme z vlastního zájmu, poněvadž jejich užitek může býti i naším užitek; cítíme někdy jakési rozpaky. Ale prosíme-li za cizí, nabýváme větší odvahy, důvěry a upřímnosti, nemusíme se tak obávat výčitky, že přicházíme se svou nehodností prosit za své drahé; naše modlitba nabývá hloubky a síly a razí si sama cestu do nebe. Ale k takové modlitbě býváme také vedeni vnuknutím a to zvláště v dobách pokušení.

Andělů jest mnoho, a pracujeme-li, pracují s námi, prostředkují spojení duší, a dáváme-li pozor na jejich vnuknutí, řídí náš osud a naplňují ho štěstím a láskou. Nevíme, kterého nuzáka anděl zachrání nás jednou z nebezpečí. A co jest hlavní, neznáme všech lidí na světě, kteří se za nás modlí, a komu budeme jednou děkovati za svou záchranu před záhubou věčnou. Snad bytostem, se kterými se nikdy v životě časněm tváří v tvář nesetkáme.

Silv. M. Brait, Metoda vnitřní modlitby.

Kurs duch. života 16.

Vnitřní modlitba prosí celou bytostí, co nejméně možno rozptylovaná, celou duši koupe v dobrotě, velikosti a kráse Boží. Vnitřní modlitba má nám intensivněji přiblížiti Boha, má duši více otevřítí jeho působení. Proto třeba uměti se vnitřně modlití. Otázka metody. Dva výstřelky třeba odsouditi. Vnitřní modlitba není spekulací, ani ne theologickou a není zase blouzněním, citovým sněním. Za druhé, nesmíme zavrhovati metodu vůbec. Začátečník se bez ní ani neobejde. A přece nesmí se ustrnouti na jedné, nepohybné metodě. Stala by se přítěží. Pro začátečníky jest nutná obvyklá metoda, jak jsme ji podali v loňském ročníku v článku o rozjímání. Čím však více pokračuje duchovní život, třeba metodu uvolniti, přizpůsobiti jednotlivým povahám.

Tedy, nejprve, vnitřní modlitba nesmí býti jen hloubáním, badáním, třeba o pravdách Božích. To je theologie, snad svatá, neb i nesvatá zvědavost, ale ne modlitba. Duše, která pouze takto se blíží k Bohu, nemiluje jej, nýbrž svoje vědění o něm, nemodlí se, nýbrž ukojuje sebe.

Jen láska k Bohu jest nejlepším východiskem vnitřní modlitby. Neboť v modlitbě máme prositi a se klaněti. Nejlepší pak dar jest dokonalost. O tu prosíme. Ta na zemi spočívá v lásce, třebaže má za výsledek zdokonalení i rozumu.

Vnitřní modlitba má nás co nejnivněji spojití s Bohem. To je úkol tří božských ctností, z nichž hlavní jest láska. Rozvojem tří božských ctností působí dary Ducha svatého.

Jak se tedy máme vnitřně modlití pod světlem a vodítkem božských ctností?

Vyjděme z podkladu ctností, z pokory, která jest správným oceněním sebe. Vezměme si nějakou sv. pravdu. Představme si svou malost před ní. Boží velikost. Pokora způsobí, že naše vnitřní modlitba nebude citlivůstkářstvím. Pokorou přejdeme ke klanění se Bohu a Tajemství, před kterým právě klečíme. A nyní nechť se rozhoří víra. Nechť zapálí ono tajemství celý náš rozum, nechť se mu naše poznání cele věnuje, aby jím bylo úplně proniknuto, by jím bylo dokonale oplodněno. Stačí tu slovo z Písma svatého, výrok svatého Otce nějakého, úryvek z liturgie, neb i myšlenka, kterou nám Bůh vnukne. Není dobře, aspoň ze začátku, příliš odmítati pomoc obrazivosti. Obrazivost jest služebnicí rozumu a jako bezuzdná mu škodí, tak věděná výborně jej podporuje. Ovšem, příliš se při ní a jejích obrazech nezdržujeme. Tedy, představme si pravdu, a nyní, patřme na ni se všech stran. Dejme se osvětit věrou, dejme působiti víře na ducha v této pravdě. Netřeba mnoho rozumovati. Stačí pozorovati, dívati se na pravdu a vybírati si z pravdy, co z ní kane pro duši. Tiše, klidně. Víra ať nám osvětit pravdu jako bohatý klín skály plné pokladů, z nichž duše může vybírati do nekonečna.

A teď se duše ptá: co z toho plyne pro mne? Jak jsem žil, jak jsem se choval dle toho? V čem musím postoupiti vpřed? Začátečník musí dáti dobrý pozor, aby si vyloupl závěr prostý, jednoduchý, proveditelný, úměrný svému stavu. U pokročilého bude ten závěr pomalu ustupovati ovlivnění a zvládnutí celé bytosti pozorovanou pravdou.

A jest to tak přirozené, že vnitřní modlitba musí pracovati věrou a že jen takto má účinku. Člověk se věrou ponořil do tajemství, které je pravdou Boží, tedy se pohroužil do moře života. Člověk, který vnitřní modlitbou proniká, prohlubuje svou víru, ví, že ona tajemství jej mají jednou oblažiti, že v jich náplni v Bohu má nalézt své štěstí. Snaží se žít tak, aby dosáhl patření na Boha tváří v tvář. Poznává hloubku štěstí, kterou skýtají, a zatouží vřele po nich. Naděje jej vyvrstí vzhůru jako ocelová pružina. Posilní snahu, předsevzetí jíti vpřed, za Bohem. Ví, že Bůh je mocný a dobrotivý. Sdělení oné pravdy nám ukazuje to jasně. Bůh může a chce nás dovésti k sobě. Z naděje této vytryskne samovolně prosba, modlitba, neb modlitba jest obvyklou mluvou naděje, čím žhavější touha a naděje, tím radostněji se člověk vine k Bohu, tím radostněji hovoří s posvátnými tajemstvími, tím radostněji pak z nich a dle nich žije.

Co přirozenějšího, než že duše vybuchne láskou k Bohu, který jest tak velký a mocný a dobrý a bohatý. Necht' duše plane láskou nad Božími vlastnostmi. Nevzpírejme se ani žhavým citům. I citovost stvořil Pán, necht' mu vzdá hold služby! Ovšem, nutno držeti ji v mezích, aby nás nezavedla k citlivůstkářství, které je plané a neužitečné.

Ta láska musí totiž býti opravdová, životná. Musí býti odevzdáním se Bohu ve všech skutcích, myšlenkách, žádostech, citech. Musí končiti vzplanutím, které volá: Bože, jsi dobrý, jsi Láska, dej mi Tě milovati, stále, v každém skutku. Ať žiji dle víry. Pak Tě budu milovati. V této lásce budou plodná naše předsevzetí. Pak nabudeme síly zlomiti vše, co brání vzrůstu lásky. Zlomí pýchu, liknavost, bázlivost. Ukáže nám, kde chybujeme, kde se zastavujeme, v čem couváme. Naše láska musí se proměnit ve velké, rozhodné: Chci, a to ihned.

Zde vrcholí vnitřní modlitba. Chci Tě, Bože, celého, s tvou vůlí, s tvými příkázáními, s tvou pravdou. Tu víra, naděje a láska splývají v jediný pohled nadpřirozené lásky k Bohu. Tu duše přátelsky obcuje s Bohem, jest sama se svým Miláčkem. Jak může hřešiti, být malichernou duše, která jest stále s Bohem a v Bohu? Jak může nepostupovat?

Příště podám praktickou ukázkou rozvedení myšlenky ve vnitřní modlitbu.

P. Em. Soukup O. P., Chápati Nepochopené.

Jest asi málo tak tragických skutečností v životě katolického lidu, jako nepochopení svatých. Usmíváme se, čtouce seznam svatých, který loni začal kdosi vydávati a kde u každého pečlivě zaznamenává, v čem a od čeho který světec pomáhá. Je to úsměv značně přitřpklý, protože se nám připomíná právě toto nepochopení u mnohých, jako by svatí byli hlavně pomocníky v bídách pozemského života.

To však je věc velmi podružná ve významu svatých. Chápati Nepochopené, chápati první a hlavní význam svatých znamená znáti význam a vliv svatých jak jej označuje církev. Pak svatí budou tím, čím je chtěl Bůh míti: vůdci v duchovním životě, ne pouze pomocníky v pozemských bédách, jak povrchnější pozorovatel soudí podle jednání mnohých lidí. Proto je tak málo nových svatých křesťanů, že kolem starých svatých nestojí zástupy učedníků s dychtivou duší, nýbrž zástupy žebráků s nataženou rukou. A člověku by se zdálo, že leckdy se smutnou tváří konají svatí skutky milosrdenství.

Chtějíce úplně oceniti význam svatých, nesmíme mysliti na článek víry o svatých obcování jen jako na jakýsi náboženský komunismus, v němž úspěchy hrdinů jsou též majetkem celku. Neboť to je zase až druhé, to nastává, až když svatí jsou vytvořeni.

První a hlavní je tvoření světců. Světce tvoří Bůh. Bůh nic netvoří nazdařbůh, jaksí čekaje, co z toho bude. Každého světce již od věčnosti určil k přesně vyměřenému dílu. To dílo nikdy nemělo býti konání zázraků ani pomáhání lidem v pozemských bédách. Každý svatý měl býti novým částečným zjevením Ježíše Krista s výrazným vyznačením právě

toho, čeho ona doba nebo ono prostředí potřebovaly z Ježíše Krista, aby duše našly cestu domů, k cíli duše a celého člověka, k Bohu.

Když bylo lidstvo dokonale duchovně na mizině, když neznalo ani cest k cíli ani cíle samého, vtělil se Boží Syn. V něm postavena byla před všechny věky ucelená, universálně a harmonicky dokonalá vzorná bytost. „Já jsem Cesta, Pravda, Život“ — tím slovem prohlásil se Ježíš Kristus za Svatého, jenž je nejenom ukazatelem cesty, nýbrž Studnicí božsky hlubokou, Posilou božsky vydatnou. Světci, které tvořil Bůh po Ježíši Kristu, měli nápadně zdůrazňovati jednotlivosti z Ideálu-Ježíše, jak jich lidstvo potřebovalo, znajíc již povšechně cíl a prostředky, ale bloudíc v určitých podrobnostech.

Ve Svatém je všechno, co chtěl Bůh, když tvořil pozdější svaté. Jako Syn Boží jen proto se vtělil, aby osvobodil duši a stal se Cestou, Pravdou a Životem, tak později tvořil Bůh svaté, aby v nich byly zdůrazněny zvláštní pozapomenuté části cesty, aby výrazně postavili před své současníky určitou část pravdy, aby ukázali, jak třeba čerpati z určitého pramene života.

Nebylo a nebude světce bez úzkého spojení s Ježíšem Kristem. Platí také zde v celém svém významu slovo Písma: „Není v jiném spásy“, protože není v jiném pramene ani vzoru svatosti.

Žádný svatý nevyrostl náhodou, žádný není dílem příznivých okolností. Každý svatý jest majákem pro menší nebo větší období, jest pro zcela určité cíle Bohem vytvořen. A ještě: žádného svatého netvořil Bůh výlučně ani hlavně proto, aby byl mocným orodovníkem a divotvorem. Divy byly a mají býti jen prstem, ukazujícím na svatost.

Po takové zásadní úvaze můžeme odpovídati ve smyslu Božím a ve smyslu učení církve na dvě otázky: Jak hleděti na svaté? Jak užívati svatých?

Často se opakuje slovo: „svaté lze obdivovati, nelze jich napodobiti“. Tak se snad hledělo na svaté v době josefinismu, ale tak na ně hleděti nelze. Některé jednotlivé činy ze života svatých ovšem lze pouze obdivovati, nikoli následovati; to však jsou zase jen podřadné zjevy ze světce, nikoli podstatné. Svatí mají býti napodobováni.

Jest ovšem dvojí napodobování svatých, jako je dvojí napodobování všeho, na příklad obrazu. Umělcův obraz napodobuje a napodobí zručný malíř; napodobí jej tak, že udělá kopii, které ovšem chybí to nejhlavnější, duch původního umělce. Soudný umělec však vytvoří podle originálu dílo takřka dvojníka. Proto netvořil Bůh svaté, aby se podle nich dělaly bezduché kopie. Proto je tvořil, abychom se učili na nich znáti ducha Umělce-Boha, bychom tímto duchem proniknutí ze sebe vytvořili sourodé dílo.

Proto není zrovna snadno pochopiti svatého. Musíme napřed rozuměti době, ve které a proti které tvořil Bůh světce. Je třeba znáti prostředí, v němž světčova bytost bojovala své zápasy. Je třeba poznati základní rysy duše, povahy a temperamentu světčova. Je třeba při tom všem znáti Ježíše Krista, rozuměti jeho ducha, míti pochopení pro cesty, jimiž chce vésti lidskou duši k Sobě a k Otci skrze Ducha.

Kdyby všechny životy svatých byly probádány a sepsány podle těchto zásad, nebylo by zapomenutých svatých. A bylo by více opravdu napodobovaných svatých.

Jsou totiž svatí v každém stáří, v každém stavu, v každém povolání. Kritika již dávno opravila onen omyl dob nevolnictví, v němž životopis svatého skoro musel začínati slovy, že byl „urozený“. A tak si každý může vybírati. Pro svou dobu, pro své poměry, pro svůj věk a stav a pro všechno to dohromady nalezne světce, jenž by byl majákem a vůdcem k Ježíši a Otci skrze Ducha.

Není snadno, tak hleděti na svaté. Ale což je, což může býti hračkou naléztí správnou cestu pro svou duši ve všech jednotlivostech? Obtížnost takového názoru na svaté, nesnadnost takového poznávání svatých označuje bohatství, na něž přijdeme. Pak bude možno též svatých správně užívati.

To je druhá otázka: Jak užívati svatých. V duchovních kruzích se vypravuje anekdota, že kdosi na svůj domácí oltářík postavil sochu svatého Josefa, žádaje, aby svatý Josef pomáhal hospodařiti. Když jednou přes všechny modlitby k

svatému Josefu stále přelo, postavil sochu světce na děšť, nehodlaje ji odnésti, dokud nepřestane pršet. Je to obraz naivnosti nemalého počtu lidí, kteří užívají svatých jako jakýchsi talismanů a vystrčí je ven z duše a s nimi třeba i vystrčí víru, jestliže se talisman neosvědčil. Tak se svatých neužívá.

Ani se neužívá svatých tak, jako slavných a „vzorných“ lidí, třeba z občanské nauky. Neboť většina těch vzorných lidí je ve skutečnosti hrozně málo vzorná a všichni jsou mrtví, protože žili v jiné době, pro jinou dobu, z jiné doby.

Svatí jsou zcela jiné osobnosti. Žili v době, z doby a pro dobu zcela jako my, neboť jejich život a boj byl životem a bojem v zorném úhlu věčnosti, z věčnosti a pro věčnost. Čas a okolnosti byly pouhým polem, jež obdělávali věčností a pro věčnost. To je přesně náš úkol. K tomu si přidáme článek víry o obcování svatých a vidíme, jak svatých užívat.

Obcování svatých není jen náboženský, duchovní komunismus nebo dědění, nýbrž je živým přátelstvím. Živé přátelství přetvořuje. V živém přátelství býti s vybraným svatým, toť jediné správné užívání svatých, jediné odpovídající úmyslu Boha, tvořícího svaté a učení církve, ukazující svaté.

Toto živé přátelství má své předpoklady. Předně vyvolení světce, jenž by mohl býti naším přítelem, nikoli pouze protektorem nebo mecenášem. Život v zorném úhlu věčnosti, z věčnosti a pro věčnost. Spojení se svým svatým, po způsobu spojení duše s Ježíšem Kristem jako přítelem duše, jemuž se svěřuje a žaluje vše. Na těch předpokladech se uskuteční, co slibuje svatá Terezie: „Lidské přátelství činí stejným, svaté přátelství činí lepším.“

Podle takového chápání svatých se vyvine správná úcta k nim sama. Nebude třeba podrobných návodů, jak uctívat, co se modliti, jak dlouho se modlili, a podobného. Kde je živé přátelství se světcem, tam není třeba návodů; právě jako v krásném a živém lidském přátelství. A naopak také: kde není tohoto živého přátelství, mají všechny návody jen jediný význam, totiž dopomoci k němu. V tom smyslu volal církevní učitel již v prvních stoletích křesťanských: „Přestaň ctít svaté, nechceš-li jich následovati,“ tj. nechceš-li žít v živém přátelství s nimi.

Až si každý najde svého svatého, až budeme uměti žít s ním v živém přátelství, bude stále více mizeti naivní a neplodné nazírání lidu na svaté, svatí začnou zase konati v tomto přátelství podivuhodné věci — a umlkne posměch a ironie plochých duchů.

K. Reban, Liturgické posvěcení času.

Nejnsazším prostředkem ke sblížení zbožnosti soukromé s katolickou liturgií je prožití posvátných dob a zužitkování církevního roku. Církev, mystická snoubenka Ducha svatého a nástroj Jeho milostí, posvěcuje mnohonásobným způsobem čas, aby lidská srdce pozdvihla od hmotného k duchovnímu, od pozemského k nebeskému. Prostý pohled na kalendář katolický a jinověrecký nebo bezkonfesní dokazuje očividně, co vyšších pravd, etických sil a duchových krás vnáší církev do prosaického života. Liturgické posvěcení času tvoří zlaté mosty spínající k sobě Boha a člověka k společnému životu. Ukázkou toho budiž neděle a všední den v liturgickém pojetí.

I. Liturgické prožití neděle.

1. Z historie neděle. Je požadavkem již přirozeného zákona vyhraditi něco času nejvyšším hodnotám životním, totiž náboženství, bohopoctě, práci na vlastní duši a myšlenkám na věčnost. Tento přirozený zákon výslovně je potvrzen a bližšími podrobnostmi určen ve Starém zákoně bezprostředním ustanovením Božím již na počátku světa: „Dokončil tedy Bůh dne sedmého své dílo, které byl konal, a odpočinul dne sedmého ode vší práce, kterou byl činil. Požehnal pak dni sedmému a posvětil jej, poněvadž dne toho byl ustal ode všeho svého díla, o kterém při tvoření pracoval.“ (1. Mojž. 2, 2—3.) A když Hospodin na Sinaji vcházel ve smlouvu s vyvoleným lidem, znovu přímo nařídil: „Pomni, abys den sobotní světil, šest dní budeš pracovati a konati všechny práce své, sedmého dne však jest sobota Hospodina, Boha tvého.“ (2. Mojž. 20.) To byl starozákonní sabbat, den posvátného klidu. Zákon o svěcení dne, který sobě vyhradil Hospodin k svému kultu, konkrétně vyjadřoval základní prvky všeho náboženství: Uznával závislost na Bohu a povinnost Jej uctívat.

Tento základní duch zákona o svěcení dne sedmého přešel také do křesťanství. Avšak mnohé se změnilo. V Novém zákoně máme mnohem více a krásnějších pohnutek, světit i sedmý den, máme při něm hojnější náplň obsahovou, máme také vydatnější jeho působivost mravní. Především stala se změna ve dni v týdnu, který byl věnován bohoslužbě. Ustanovení soboty jako dne Hospodinova ve Starém zákoně byl pouze obřadný předpis. První věřící, kteří pocházeli ze židovství, s počátku zachovávali sobotu. Ale již tehdy počíná slaviti se neděle. Lze připustiti, že změna měla původ ve výslovném nařízení Spasitelově; nepochází-li přímo od Něho, je jistě původu apoštolského, neboť kanonické knihy Nového zákona (t. j. od Ducha sv. vdechnuté a za takové od církve uznané) výslovně praví, že křesťané scházeli se k bohoslužbě v neděli. Na př. svatý Pavel mluvil v Troadě v neděli, když obec věřících shromáždila se k lámání chleba (t. j. ke mši svaté a svatému přijímání; Sk. ap. 20, 7); Korintským týž apoštol nařizuje konati sbírky pro chudé křesťany v Jerusalemě každou neděli při službách Božích (1. Kor. 16, 2). Nějakou dobu zachovává se ještě pohanský název dne hemera heliu, dies solis, tj. sluneční den, ale brzy razí křesťanství své nové jméno: hemera kyriu, dies Domini, den Páně, což jest ozvěnou místa ve Zjevení svatého Jana 1, 10. Tento název nacházíme již u svatého Ignáce Antiochijského (+ 105), Tertulliana (+ 240) a jj. V nápisech čteme po prvé slovo „den Páně“ roku 404 a 415, pokud je dosud známo. Proč zvolilo si křesťanství neděli za svůj den bohoslužebný? Protože připomínala první biblický den, kdy Bůh počal tvůrčí dílo stvořením světa a protože v neděli staly se události věkopamátne pro křesťanství: v neděli vstal Kristus z mrtvých a v neděli sestoupil Duch svatý viditelně na rodící se církev. Krásně tedy hlásala neděle pravdu o Bohu Trojjediném a o dílech, jež se připisují jednotlivým Božským Osobám: stvoření, vykoupení a posvěcení. Od prvopočátku měla neděle slavnostní a radostný ráz. Na neděli nekladly se nikdy posty, v neděli věřící při službách Božích neklečeli, nýbrž stáli — klečení bylo znamením smutku a pokání; tak již Tertullian dosvědčuje, podobně jako svatý Justin (+ 166) účast věřících na bohoslužbách odvozuje z vděčnosti za milost vykoupení. Ve středověku k neděli připojena ještě vzpomínka na svátost křtu (u Ruperta von Deutz + 1135) a to proto, že křest je v úzkém vztahu k zmrtvýchvstání Páně, jak dovozuje již apoštol (Řím. 6, 4) a jak je zvláště rozvedeno v liturgii Bílé soboty. Podnětem k této vzpomínce na křest byl obyčej kropiti věřící svěcenou vodou před službami Božími, což dalo se již ve století 9. a 10.

Zákon o svěcení neděle byl velmi přísný. Tertullian přál si, by věřící byli přítomni nedělní bohoslužbě i v době pronásledování. Sněm elvírský trestal ty, kdo tři neděle po sobě následující tak neučinili, čtvrtý sněm karthaginský stanovil trest vyloučení z církve pro toho, kdo omeškav bohoslužby byl přítomen divadlu. Od Konstantina Velikého nedělní klid stává se zákonem státním: soudní řízení a práce řemeslné byly zapovězeny; vojsko toho dne bylo prosto služby a bylo přítomno shromáždění bohoslužebnému. Za Graciana a Theodosia byla v neděli zakázána všechna divadla, zápasy, dostihy a podobné „zábavy“. Pozdější církevní předpisy ještě dále šly ve svěcení neděle. Tím vykonala církev ohromný mravní a sociální vliv na národy, jež z barbarství a pohanství obracely se ke křesťanské vzdělanosti.

2. Dogma a ethos, pravda víry a mravní zákon nedělí vyjádřené. Liturgie není pouze připomínkou jednotlivých událostí z dějin spásy. Je zároveň výrazem, prožitím, mohli bychom snad říci že i dramatisací, oživotněním posvátných tajemství a článků víry. Jest též vyjádřením té či oné zásady mravního zákona a zřídlem mocných pohnutek mravních. Tak také neděle křesťanská je více než pouhou vzpomínkou na stvoření světa, zmrtvýchvstání Páně a seslání Ducha svatého. Čím mluví k nám neděle? Hlas její vniká do moderního spěšného, horečně činného života našeho a praví: Křesťane, zastav se na okamžik v tom svém shonu, odpočiň si tvoje tělo, by tvůj duch mohl se povznést k něčemu vyššímu. Neděle dává se ti proto, bys měl čas, klid o možnost ke službě Boží a ku práci pro svou duši. Šest dní sloužíš sobě a povinnostem svým sociálním, svému povolání; pracuješ, protože je tak nutilo k existenci společnosti i tvé vlastní. Sedmý den věnuj Bohu, duši a duším svých bližních. Neděle je tedy výrazem naší víry v Boží svrchovanost a otcovskou dobrotu; je projevem, že na tomto základě, totiž na víře v Boha, Otce lidstva, spočívá veškerý mravní řád, jehož hlavou, vrcholem a nejvyšší povinností jsou povinnosti k Bohu: víra, naděje, láska, klanění se a služba Boží, jež osvědčuje se jednak přímo bohopoctou, jednak dobrými skutky pro Boha vykonanými ve prospěch bližních. Jest tedy neděle souhrnem křesťanské věrouky, mravouky a bohopocty neboli souhrnem celého náboženství křesťanského. Chápeme nyní, proč ve Starém zákoně synagoga, ba, Hospodin sám kladl takový nesmírný důraz na svěcení dne Páně. Rozumíme zcela dobře, proč katolická církev zavazuje nás k svěcení neděle pod těžkým hříchem, takže dopouští se hříchu těžkého, kdo v neděli svou vinou zanedbává mši svatou nebo bezdůvodně neděle

ruší dlouhotrvající služebnou práci nebo znesvěcuje ji hrubě neslušnou a křesťana nehodnou zábavou. Vždyť neděle je připomínkou nejvyšší náboženské povinnosti, klanění se Bohu a péče o věčnou spásu a znesvěcování neděle má následky osudné. Neděle je měřítkem a teploměrem náboženského života jednotlivců, rodin, obcí a států. Kde se nezachovává přesně náboženský účel neděle, tam křesťanství slábne, víra odumírá a mravnost upadá. Z posvátného dne Páně stává se den lenošení, nestřídmosti, planého schůzování, sportu a radovánek v baru a podobných zřídlech moderních požitků, jež ohlušují smysly a nanášejí bahna do řečiště života, protože podemílají hráze mravnosti. Jaké ohromné důsledky má neděle svěcená či znesvěcená!

Pokračování.

P. V. Svatohor O. Cr., O českých křižovnicích s červenou hvězdou.

Podobně řádový kněz, kurát v karlínském domě vysloužilců P. J. Všetěčka — ať pomlčíme o založení dětské opatrovny v Karlíně, první v Čechách, velmistrem J. A. Köhlerem — v témže ještě živém duchu starého hospitalnictví zavedl první k nám dílo Ozanamovo, konference vincentiánů k vyhledávání a podpoře ostýchavých chudých.

Jejich sdružení oslavila 1. června 1926 své první padesátiletí a učinila přehlídku své činnosti. Za těch padesát let vzrostl počet skupin na 72 se 16.244 činnými členy a 96.752 chudými ošetřovanci, mezi něž kromě potravin, šatstva a jiných potřeb rozdáno na hotovosti 6,026.280 Kč. Nejstarší konference, počítajíc tyto tisíce dárců i obdarovaných a miliony rozdaných peněz, vzpomněla také na + P. J. Všetěčku, když se šesti stejně smýšlejícími 1. června 1876 zakládal v budově křižovnického kláštera první skupinu. 1

1) *Victoire du Travail: „K padesátiletí vincentiánů v Čechách.“*

Takové jest tedy až dosavad dílo řádu a jeho oddanosti církvi i vlastního povolání.

Zbývá ještě doložit něco o díle jeho oddanosti k národu, v němž jej Anežka jako dědice svých královských myšlenek na dlouhé věky postavila.

Celkem možno říci, že osudy řádu v národě byly spojeny s osudy staroslavného mostu, u jehož kraje se strany Starého Města pražského usedl. Byl to ovšem nejprve most Juditin, z něhož posud v základech klášterního zdíva jako v pokladnici se uchovává první krajní oblouk, pak most Karlův, na nějž byl lámán kámen z křižovnických lomů v Slivenci a Hloubětíně a jehož prvními strážci a opatrovateli byli křižovníci. Osudy země i národa, jež se valily touto velikou tepnou, co nejtěsněji a nejcitelněji se dotýkaly i kláštera, hned vedle položeného, a to již od těch bouřlivých dob, kdy v bojích za Jindřicha Korutanského obsadili Olbramovci hospital u mostu a kdy sám tzv. Dalimil byl očitým svědkem zápasu a hrdinství českých pánů. „Viděl jsem — tak píše 2 — když na hrad jeli, jak po koni pana Vítka střeva se vlekla.“

2) *Dr. J. Flajšhaus: „Dal. Kronika, 1920, str. 184.“*

A tak bylo i vždy později, za útoků husitských, švédských, až do roku 1848, kdy Windischgraetzovy střely, špatně mířené, dopadaly do kláštera.

Avšak nejen bouřlivého života, ale i života klidnějšího, osvětového, byl řád a klášter účastníkem. Zvláště dvakrát silněji přičinil ruku a jeho zasáhnutí jest v dějinách české vzdělanosti znatelné a v národě nesmrtelné.

Ponejprv to bylo za Karla IV. a to v českém umění. Tehdáž, když se utvářela česká škola knižních drobnomaleb, po Evropě na sever od Alp proslulá, jejímiž výtvoři jsou bible Velislavova, pasionál Kunhutin a j. — přihlásil se do řady i křižovnický řád skvostným pergamenovým breviářem, jehož písařem a podle nejnovějšího badání pravděpodobně i malířem iluminátorem byl sám desátý velký řádový mistr Lev, podle Tomka rozený Čech ze stavu panského. Píše o tomto díle jeden z prvních, jehož i jiní v úsudku následovali, K. V. Zap 17: „Křižovnický breviář náleží vším právem mezi přední a spolu nejstarší ozdoby našeho vlastenského malířství.“

Po druhé to bylo v nejtrudnější době českého poklesu, když národ, po třicetileté válce na všech stranách skleslý, ponejprv byl kříslen jesuitou Balbínem a kanovníkem Pěšinou; tehdy mezi křisitele se přihlásil i křížovnický řád upřímným Čechem velmistrem Jiřím J. Pospíchalem, jenž založil řádovou knihovnu, nyní o 50.000 svazcích, v níž zachránil národu mnohá vzácná bohemia, a zvláště dějepiscem Janem Frant. Beckovským. Kdežto však Balbín psal latinsky a větším dílem i Pěšina, Beckovský k národu svému mimo jiné české spisy poslal svou velkou českou Poselkyni, poslední českou kroniku, roznášející vědomost o české minulosti ne sice kriticky — neboť toho tehdejší věk neznal — ale zato vlastenecky a vroucně, a tím udržoval teplo v chladnoucí mrtvole národa téměř sto let, dokud nenastalo druhé úplné vzkříšení v století XIX.

I tohoto druhého vzkříšení se účastnil křížovnický řád, ovšem především na svém těle vlastním. Bylo to hlavně činností již pochváleného P. F. Havránka (1805—1867), jenž do řádu vstoupil r. 1827 a jako pozdější spoluredaktor Blahověsta a Časopisu katolického duchovenstva, jako výborný kazatel i spisovatel kázání, duchem, slohem i jazykem znamenitých, i jako dlouholetý novicmistr vychoval celé nové pokolení v církevním a národním duchu. Jistě jest to značně také jeho zásluhou, že duch proticírkevního a protinárodního josefinismu byl konečně v řádu překonán a že řád za posledních čtyř českých velmistřů, Huspeky, Horáka, Marata a Vlasáka jest nejen zevně novou stavbou klášterní budovy, ale i vnitř novým duchem obnovován.

Tak přečkal s národem všecko a posud stojí řád českých křížovníků s červenou hvězdou, dílo Anežky, bl. Přemyslovny. Nyní má 30 far a 60 kněží, potřeboval by jich vsak aspoň 80. V poslední době byl ovšem silně ohrožen zábořem statků. Sekyra ke kmeni jeho přiložena. Avšak podetnouti strom takového královského štípení, skáceti strom jediný český, domácí a vlastní toho druhu, porazit strom již téměř sedmsetletý a posud zelený — bude míti národ vzkříšený a nyní i svobodný odvahu k takové ráně...?

Ježíšova jablíčka.

Chorvátská národní. — Přel. Otto F. Babler.

Zakouel Ježíš jablíčko zlaté, zakouel on je na naše pole; tu naše pole rodilo krásně —	zrodilo krásně pšeničku zlatou. Zakouel on je na naše stráně; tu naše stráně rodily krásně —	zrodily krásně ty vinné révy, jimiž se světí mše Boží svaté pod Boží střechou na Božím stole.	Zakouel on je do naší vísky — a víska byla zdravá a čilá.
---	---	--	--

Z knihy „Hrvatske narodne pobožne pjesme“, sabrao Juraj Lahner, Zagreb 1926.

G. Papini, Samomluva o básnictví.

Úryvek z knihy: Pane e vino.

Ta, která dříve stála na výši, jako paní v dobách velkých a silných, jako objevitelka světa, jako dcerka obrazivosti, a ochránkyně duší, ta, která byla hudbou plnou smyslu a smyslnosti duchem pročištěné, choť chudého a služebnicí Boží, ta — ta, více není, neb právě zkomírá anebo je skryta v nějaké podzemní poušťce.

Chci však věřiti, že jednoho dne se Poesie vrátí, jak zajatec z Patmosu dlící v očekávání v hluboké jeskyni — že se vrátí, vítězná a zářivá jako nejlíbější alegorie, aby zkrášlila život poustevníků.

*

Ale poesie se nevrátí, jestliže dříve duše, sesazená královna, se nevrátí na své místo, které prve měla. Není místa pro poesii ve světě, který se vzdaluje cest Božích, aby se klaněl sobě v jásajícím těle a v smradlavém kovu. Nějaký

rosolovitý duch může vyždímati ze sebe cizí šťávy, vyvětralé nektary, některá ubledlá duše napíše své nostalgie na popelném loži dekadence, nějaký ctižádostivý klínal bude chtít foukati na pozounu epopeje, ale to budeme mít jen odpadkovou a zparchantělou poesii, štuco a ne čedič, klokotání anebo tetragrammy.

Opuštění vrstevníci postaveni před volbu mezi mrakem a blátem jistě si vyvolí bláto. Jejich drzosti se docela dobře hodí společnost ustaraných opatrníků. My jen připomínáme, že Bůh mizí lidskému zraku za hustým mrakem, a stále hledíme do nebe, do onoho třetího nebe, kam nedocházejí a ani nepřijdou ani obojetníci ani uchvatitelé.

Poesie se nedá tvořit bez pevné víry. Člověk dnes již věří jen v sebe — zákon a měřítko všeho. Protože však těžko se dá sloučit v jedné osobě uctívání a uctívající a protože ten nový pozemský bůh, třebaže pyšný, pozoruje nicméně svou ubohou nemohoucnost, nakonec přestáváme věřit i v sebe. Člověk začíná být nevěřícím i vůči bohu-lidstvu. A tu nezbývá než útek. Člověk utekl od Boha a nyní prchá i od sebe, prchá zoufale i s těmi stroji, které mu popřávají přelud, že mizí čas a prostor. Prchá do propasti čisté myšlenky, která mu dává přelud, že mizí skutečný a viditelný svět, prchá do vyvolaných halucinací, které mu na chvíli zakryjí jeho bídnou ubohost. Uprchlík však může jen řvát; nezpívá!

*

Je-li zapuzen mír, je konec s poesíí něhy. Když byl učiněn pokus o oloupení nadpřirozena, zmizela poesie mystiky.

Když byly vyhozeny staré hodnoty, klidné mužnosti, vznešená poesie národů byla stlačena na písničky smrti a smilstva.

Plato tvrdil, že básník je zajat Bohem. Ale kdo zajme básníka, když jsou všichni bohové vypuzeni?

Básník, pěl Dante, píše pod vládou lásky. Ale co bude milovat, když chce jen sebe milovat a nemůže se do ničeho zamilovat?

Carducci vykřikoval, že básník je řemeslník. Kam se však poděli ti trpěliví řemeslníci, když se dnes vše vyrábí strojem a v tučtech?

Básník je děcko, připomínal Pascoli. Ale dnes v závrtných časech zrychlené hniloby bývají děti ubíjeny dříve, než dorostou, protože život je tvrdý a chce mít raději zchytralé barbary než bezbranné rozjímače.

Francis Jammes představuje básníka jako chudáka, který žebře almužnu od krásy. Laici ho však trestají pro žebrotu a nepropustí ani úsměvu za svým talířem.

Avšak, více než jindy jest správná definice V. Huga: „Básník jest obviněným.“

Ten, který by měl být slavnostním hlasem němých, jest odsouzen k mlčení. Tajemný hledač, který měl odhalovat prameny v poušti, jest odsouzen k žízni. Ten, který býval plnomocným zástupcem nebes a země, aby ukázal krásu zjevitelné ale neviděné, byl dnes zaveden do podzemí harémů.

Jak vidí dnes básníci? Jsou uzavřeni do tmavých slov, obehnáni stránkami, obklopeni vykladači, zhanobeni produkcí promluv a parafrází, takže upomínají na slavnostní dvorany, na odřené palice, na neuznané katakomby. Pro roztržité oči Homér podává seznam lodí, Katullus statistiku polibků, Dante přehledku mrtvých, Petrarka vypočítává události, Shelley pořizuje soubor mraků, Leopardi rejstřík zoufalstev, Baudelaire poučuje o červech. Musíme být bratry i na vzdálenost, abychom mohli číst básníky. Kterýsi mystik volal: „Nemysli, že bych kdy více do tebe vstoupil, kdybych neměl ráje v tobě!“

Poesie jest pro vyvolené náhražkou ztraceného ráje, ubohá a chabá náhražka, ale oč vyšší než slizká tělesnost.

V pozemském ráji všechny věci byly sestersky spojeny a člověk naprosté vlastnictví Boží byl bratrem všemu stvoření jako syn téhož Otce. Pád rozbil onu všeobecnou rodinu a v semeni Adamově zůstala jen občas se objevující vzpomínka na bývalou jednotu. Básníci nejsilněji připomínali původní jednotu. Silou obrazivosti hojili zlomeniny,

znovu skládali okraje pláštíků, sbírali roztroušené zlomky a obnovovali spojitost mezi věcmi, svazky mezi lidmi. Výmluvné kouzlo básníků obnovovalo pomalu i když nedokonale a zmateně krásnou jednotu, která byla porušena neposlušností! Básník staví pomalu cestu těch, kteří se odlučují, namáhá se, aby obnovil bratrství stanovené Bohem, aby dovedl ke skulinám ohnivě hradby, jimiž můžeme na okamžik spatřiti nevýslovnou krásu zahrady, tak jak byla před vypovězením. V tomto smyslu je každá veliká poesie, ne pouze Komédie, opravdu božskou.

Kdyby lidé opravdu něco věděli neb na něco se upamatovali, kdyby se opravdu milovali — neboť když se oddali jen sebelásce, zapomněli milovati — musili by považovati poesii za věc velmi potřebnou. Když Ježíš pravil, že člověk nežije samým chlebem, snad narážel na víno svatební, které i on podával chudým hostům poesii svých podobenství. Chléb živí tělo, poesie rozradostňuje a povznáší ducha jako víno, ba, více než víno. Víno představuje božské opojení víry, a poesie by nepředstavovala lahodu zákusku, který působí, že více toužíme po denní podstatě chleba samého?

Jsme uživači nesmírného panství, které každý chce míti a nikdo neumí viděti, básníky vyjímaje. Když se podíváš kolem, pozoruješ, že v příbytku Páně. Země je příliš krásná i pro nejbohatšího z nás. Avšak tato kráska jest skryta zraku logika, mechanika, praktika, fysika i metafysika. Jsou jako krtci svázaní uprostřed nejpodivuhodnějšího musea nekonečna. Mají nevýslovné vlastnictví, ale nepožívají ho. Jsou hostmi královského paláce a zavírají se do kantiny.

Básník je jediný privilegovaný vůdce toho nesmírného musea, on sestruje vodopády, objevuje neobyčejné u obyčejného.

Většina lidí toho nezná a proto je smutná a znavena. Kdo chce být šťasten, musí milovati. Abychom milovali svět, třeba jej znáti, objeviti. Objevení ono nazývá se poesii. Zde se jeví styčný bod mezi poesii a náboženstvím. Kdo se nemůže tak pohroužiti jako světec do dokonalé lásky Jediného Boha, může se mu přiblížiti milováním jeho celého díla. Světec jest větší než básník, ale po něm hned má básník své místo. Poesie jest žebřem k svatosti. Zdaž Bůh sám nediktoval žalmy a Velepíseň? A vynikající světci — jmenuji jen italské: svatého Františka, Bonaventuru, Tomáše a Filipa Neri — zdaž nebyli též básníky, kteří napsali i verše?

Básníci hledají hudbu, hudbu, která by směřovala k nebi, protože přišla z nebe. Matematika jest hudbou sfér, hudbou bubnů jest válečný lomoz, virtuosovou sebezbožnění. Ale při tom neumíme naslouchati hudbě ticha. Ta, která šepce v nás jak pramen v jeskyni, jest přerůstána býlím.

Proto básník, když nemůže mluvit k lidem, hovoří s Bohem a Bůh ve svém otcovském milosrdenství ho poslouchá.

H. D. Noble O. P., Vliv povahy na ctnost.

Viděli jsme, že máme sice v sobě určité zdroje mravního konání a přece že je v nás sklon ke zlu. Následkem dědičného hříchu.

Tak se dostáváme po studiu mravních schopností ke studiu našich vloh, které jsou jako naočkovány na naše schopnosti a které je určují a sklání k dobrému neb ke zlému. Tyto vlohy jsou různé dle jednotlivců. Jsme si rovni dle svých schopností, ale nemáme všichni stejné vlohy v těchto schopnostech. Jsou povahy s větším či menším sklonem k dobru. Svatý Tomáš se dokonce nerozpakuje říci, že jsou lidé, kteří se již rodí s jakousi vlohou ke hříchu. Prostudujeme si tudíž vrozenou povahu. Ovšem jen v hlavních obrysech, protože se jedná o obrovskou studii, která je samostatným oddílem psychologie.

Ptáme se: Co to je vrozená povaha? Jaké má kořeny a hlavní sklony a značky? Jaké pomůcky a překážky z ní plynou pro mravní jednání?

1. Co to je vrozená povaha? Nejlépe můžeme sledovati vrozenou povahu u dítěte, protože tam se ještě jeví ve své přirozené čistotě. Abychom mu porozuměli, srovnajme jej, jak se jeví u dítěte s charakterem, osobitostí, osobitou povahou u dospělého. Všeobecně řečeno, charakter je souhrn a hlavně typickým uspořádáním různých vlastností, kterých člověk nabyl během svého života. Každý člověk má svou mentalitu a duchovní orientaci, určitý sklon vůle a

citové zabarvení. Nikdo se nepodobá druhému tímto souhrnem vlastností. Každý člověk má svou vlastní rozumovou, citovou, mravní a psychologickou osobitost. Povaha je tedy původní osobitostí člověka — dítěte. Jest to prvotný způsob konání, který se jeví u dítěte, než přijdou různé jiné vlastnosti, které zaostří a určí ony sklony původní. Odkud je tato povaha? Z velké části povstává dědičností. Máme svou povahu od svých předků. Třeba i vzdálených. Dědičnost je jakoby náladovitá. Postupuje často skoky, nejdouc vždy po přesných stupíncích.

Co přejímá dítě od svých předků?

Přemrštěný názor o dědičnosti tvrdí, že rodičové předávají svým potomkům, bližším či vzdáleným, již zcela hotové a vypracované vlastnosti, kterých sami nabyli během života. Tento názor tvrdí, že rodiče předávají svým dětem již hotové vlastnosti náboženské, mravné, rozumové a afektivní. Vždyť zkušenost tomu sama odporuje. Dítě hodných a čestných rodičů nemá ještě samým narozením zajištěnou mravnost. Nutno k ní vychovávat. Není dědičnosti psychologické ve vlastním slova smyslu. Nedědíme po rodičích ctnosti neb neřesti samy a přímo. Můžeme mluvit jen o dědičnosti fyziologické čili organické, která jen nepřímou se stává dědičností psychologickou. Jako se může dítě podobati rodičům svou podobou, tak se jim může podobati i tkání a útvarem těla a jeho údů. Každý jednatel má své tělesné vlastnosti a zvláštnosti. Máme tytéž údy, ale ne tentýž vnitřní tělesný útvar. Biochemická seskupování nejsou u nás stejná. Každý jednatel upravuje si následkem svého vlastního vývoje každý zvláštním způsobem svůj organismus a své nervové buňky pro svou mentalitu, pro své sklony a pro své vlastní psychologické reakce.

Každá činnost mravní, rozumová i citová má určitý ohlas v tělesné soustavě. Naše tělo je jako lyra, jejímiž strunami hýbe každá myšlenka, každý pocit. Všichni si jednotlivostně upravujeme působnost svých nervových buněk.

Tak je snadno, že dítě přejímá od svých rodičů své osobité tělesné uzpůsobení a v něm mnoho stop z jich vlastností získaných i zděděných. Nepřijímá ovšem, jak bylo řečeno, od svých rodičů ctnosti a neřesti, ba, ani vyhraněné vlastnosti, nýbrž přejímá od nich své tělo, které je jako podklad svým určitým uspořádáním u předků k té neb oné ctnosti, k té či oné neřesti.

Tím je člověk jaksi disponován, připraven, ovšem nevysloveně, ke ctnostem neb neřestem svých rodičů. Tyto tělesné vlastnosti jsou prvním zdrojem osobité povahy. Tyto sklony, k nimž člověk je jaksi připraven, brzo se začnou u dítěte ukazovati. Již od prvých let ukazuje dítě svým obvyklým jednáním, co z něho asi bude, jaké bude jeho smýšlení, cítění, jeho rázovitost. Již od mládí liší se děti navzájem. Jeden se ukazuje jako prudký, výbojný duch, jiný ukazuje na buchtičku. Jsou děti plačtivé i usměvavé, děti ukazující, že budou klidnými, rozšafnými táty, máme děti labužníky, sobce, kokety, parádníky a tyrany.

Dítě roste, jeho organismus se rozvíjí a otvírá poznání. V prvých letech rozvíjí dítě neuvěřitelnou činnost. Jen bystré oko matčino si toho je vědomo.

Uvažte jen onen nesmírný počet vědomostí, který dítě přijímá v prvých letech. Denně se množí jeho akty hněvu, mlsnosti, sobectví. Kolikrát musí podlehnouti mlsnosti věcí vábících právě proto, že jsou zakázané. Tyto špatné úkony zesilují ony vrozené sklony, onu vrozenou povahu. Prvotní povaha, kterou si člověk přinese z kolébky, není ani dobrá ani zlá, ale sklony se mohou státi dobrými nebo zlými!

Hlavní druhy povah.

Ukáži letmo přehled různých povah, které můžeme pozorovati u dítěte i u dospělého, neb naše povaha se může stále vyvíjeti. Nechci řaditi povahy dle mravního hlediska, nýbrž dle hlediska psychologického, které je zajímavější a poučnější. Všechny povahy jsou upotřebitelné pro dobro tak jako pro zlo. Třeba je vychovávat, vésti, čistiti a orientovati.

S hlediska lidského poznání rozlišujeme povahy typu rozumářského a více smyslově založeného. Typ rozumářský je ten, kde ani smysly ani obrazivost

nepřevládají. Takový člověk rád abstraktně myslí, přemýšlí, hraje si s pojmy, rád rozumově disputuje. Stále si klade to věčně „proč“. Toť duch vědecky, filosoficky založený.

Typ smyslový je ten, jehož činnost se především vybíjí ve smyslech, v obrazivosti. Myšlení takového člověka se spíše obírá věcmi praktickými a experimentálními. To je duch praktický, duch, který nerad vysoko a dlouho hloubá, duch často prospěchářský. Tací lidé jsou bedliví pozorovatelé detailů, obtíží ve věci, jsou to duchové s dobrým hospodářským smyslem, soudní a prozíravě opatrní. Mezi těmito dvěma typy, duchy vyhraněně badavými a praktickými, je celá řada povah smíšených. Jsou mezi nimi duchové osobití, kteří dovedou dobře posouditi a řídit vlastní činnost. S druhé strany jsou zase duchové bez iniciativy, duchové, kteří se nezmohou na vlastní myšlenku, kteří jen přežvykují myšlenky přejaté. Jaký rozdíl mezi duchy vášnivými, v nichž není klidu a rovnováhy, a mezi duchy klidnými, kteří stále dovedou spekulovati, kteří stále vyvozují z daných hodnot a veličin, mezi duchy přesnými a metodickými a mezi snílky, kteří nedovedou nic realizovati.

S hlediska citového rozlišujeme zase řadu různých typů. Můžeme tu mluvit přímo o nesčíslném počtu. Citová založení jsou nejsilnější a jeví se též nejzřetelněji. Naše citovost je stále v chodu, neb každá událost vnější nebo vnitřní zanechává v nás nějakou stopu citové nemoci.

Tak máme typ lidí apatických neboli lhostejných. Tito lidé nejsou jakoby ani schopni nějakého vzrušení. Přijímají vlivy jen velmi pomalu a slabě. Vedle nich jsou zase vznětlivci, v nichž se chvěje citovost tak jako elektrické proudění vln. Avšak tato citovost je pohyblivá, přechodná, dosti mělká, nezanechává hlubších dojmů a stop.

K nim se řadí lidé citliví. Vyznačují se hlubokou citovostí, u nichž pocity mají dlouhodobý odraz, a u nichž prochvívají celou bytostí rozrušující duši až do nejhlubších záhybů. Jsou dvě skupiny těchto lidí. Jedni jsou sentimentální. Jsou hluboce citliví, ale jejich citovost jest jemná. Jsou to melancholici, snílci, lidé něžní, kteří potřebují něhy a to něhy často výlučné, kteří se neradi o ni dělí. Vedle nich jsou lidé citoví, kteří živě prožívají své dojmy a city, ale je v nich mnoho neurovnanosti, kteří naráz a násilně přecházejí od jednoho dojmu ke druhému. Tito lidé milují silné scény a krise. Hned se rozohní, ale jsou tak měniví! Jsou lehce podrážditelní, výbojní, výbušní, dovedou vybičovati výbuchy svých vášní. Podobají se bengálu, který zapaluje obzor a brzo ztrácí své jiskry v temné noci.

Po nich přicházejí lidé vášniví. Charakterisuje je žár, oheň, nenávisť, hluboce soustředěná žádostivost, výbojnost v provádění myšlenek, kteří nepouštějí své kořisti. I tato povaha je různě odstupňována. Jsou vášnivci nestálí, kteří žijí ve stálém varu. Vášně jimi zmítají všemi směry. Neohlízejí se na výstřelky a na směšné a nemožné důsledky. Jsou však i vášnivci, kteří jsou soustředěni. Jedna vášně je zcela zaujme. Zcela je přichvívá, nikdy nejsou dokonale upokojeni. Přece však jejich dychtivost je uspořádána, koncentrována. Zachovávají klid i ve svých vznětech, zůstávají stále pány sebe.

Povahy s hlediska vůle.

Setkáváme se s povahami nestejně síly energie. Jsou slaboši, lidé nerozhodní, kteří se nechávají unášeti. Jsou to automaty, otroci pohodlnosti. Znají jen jeden zákon, to jest co nejméně se namáhati. Jsou to lidé věčně váhající, věčně se bojící a všeho se bojící. Často se rozeženou aspoň slovem ke krásnému gestu, ale nikdy je neprovedou nebo nedokončí. Tito lidé začínají tisíce věcí a žádnou nedokončí. Jsou plni rozhodnutí třeba, ale ta jsou všechna bez ladu a skladu a žádná nevidí svého provedení.

Proti nim stojí lidé, kteří vědí, co chtějí, a kteří to chtějí zcela klidně. Jsou odvážní, když se jim naskytnou obtíže. Ba, právě obtíže je jenom utvrdí v jejich úmyslech. Jsou podnikaví a vytrvalí. Zároveň jejich nitro je plno důvěry. Jsou pevně odhodlaní, vždy sebe ovládající, nesáz je jim jen příležitostí k rozběhu, v němž nalézají vždy novou sílu.

To jsou hlavní druhy lidských povah. Ovšem jednotlivec zapadá jen nepřesně a jen přibližně do některého z těchto rámců. Jednotlivec je často sloučením různých typů. Takové sloučení zase bývá čistě individuální a nikým nebývá dosaženo.

Někdy i věk ještě zaostřuje ony rysy, které jsme viděli jaksi v rovné a široké linii.

Pokračování.

Běla P. Dlouhá, Píseň rozsévačů.

Chodíme nyní sice s pláčem,
nosíce símě na zasetí.
(Žalm 125)

Jdem, rozsévači, kamenitým polem,
jdem starostliví, žár a touhu v líci:
Těch srdcí — hrud jak tvrdý kámen kolem!
Zda vzejde zrno vláhu čekající?
Až přijde Hospodář v den účtů poslední,
jak shledá úrodu, jak počet z našich žní?

Ach, rozsévači, slyšme srdce hroudu
a poklekněme k tomu naslouchání:
Ta česká srdce o posledním soudu
zda nebudou si stýskat v rozsévání?
Když pole rozoráno ostřím radlice,
co po svém rozsévači zrno Boží chce?

Nás Kristus učí sít. Ne nájemníci,
jsme hospodáři Hospodáře svého.
V ty hroudy ztvrdlé žízní, čekající
už vhodíme setbu slavným gestem Jeho!
Byť květy sliboval, pryč se vším plevellem,
jen těžké zrno Boží šijme v českou zem!

A potom, bratří, v stopách Rozsevače
za každým zrnem vhodíme slzu vřelou,
a nestačí-li k růstu vláha pláče,
za slzou krůpěj krve brázdou celou...
To způsob setby je, již čeká česká zem.
Jdem, rozsevači věrní, v slzách, krvi jdem...

Dr. Tomáš Hudec, Velepíseň křesťanské lásky.

STROFA III.

Věčné trvání lásky.

8. Láska nikdy nepřestane!

Ať jsou to prorocství, zaniknou,
ať jsou to dary jazyků, ustanou,
ať je to poznání, zanikne!

9. Neboť kusým je naše poznání
a kusým naše prorokování.

10. Když však přijde to, co je dokonalým,
tu to, co je kusým, přestane!

11. Když jsem byl dítětem,
mluvil jsem jako dítě,
myslil jsem jako dítě,

soudil jsem jako dítě.

Když jsem se stal mužem,
odložil jsem, co bylo dětským.

12. Vidíme zajisté nyní (jen) skrze zrcadlo, v hádance,
ale potom (uvidíme) tváří v tvář!

Nyní poznáváme kuse,
tehdy však plně poznám,
jako i já plně jsem poznán. — —

13. Nyní zůstávají tedy víra, naděje, láska: tyto tři.
Ale větší z nich jest láska!

Pozemský náš život ústí do věčnosti. Vše, co je věčné, jest i dokonalé. Proto při přechodu do věčnosti musí člověk svléci a odložit vše nedokonalé.

Ze všech darů a milostí, kterých se nám zde na světě dostává od Boha, potrvá i na věčnosti jediná láska. Neboť láska k Bohu, na něhož svatí v nebesích nazírají, je podstatou věčné blaženosti. Láska k Bohu zde na zemi je pak předběžnou účastí na oné lásce věčné.

Proto láska nikdy nepřestane!

Všechna ostatní charismata jsou jen různé prostředky a cesty k dosažení jediného nejvyššího cíle: dospějeme-li k cíli tomuto, tu samy sebou ztratí svůj význam a zaniknou.

Život pozemský je přípravou pro věčnost, tak jako dětství je přípravou pro věk mužný. Dospělý muž odkládá dětskou řeč, dětské smýšlení, dětské názory, protože jsou nedokonalé. A tak i člověk, když dospěje věčnosti, odloží vše to, co zde na zemi bylo kusým a nedokonalým.

Nedokonalými jsou i ony mimořádné dary prorocství, poznání a jazyků. Vedou nás sice k poznání Boha a věčných pravd, ale jak je poznání ono kusé, nejasné a nedostatečné! Je pravda, že člověk může poznati Boha i jeho vlastnosti z přírody a z věcí stvořených. Příroda je zrcadlem, v němž se odráží Boží dokonalost; věci stvořené jsou hádankou či jakýmsi rebusem, který, když jej správně rozluštíme, přivede nás k poznání Boha.

Ale všechno toto pozemské poznání je pouze nepřímé a nedá se ani zdaleka srovnati s tím, jak poznávají Boha svatí a blažení v nebesích, kteří ho vidí přímo, tváří v tvář. Tam je to poznání bezprostřední, nekonečně dokonalejší našeho poznání na zemi. Zde na světě poznává nás tak jediný Bůh, jehož vševidoucí oko proniká naše ledví a srdce. Na věčnosti však i my budeme Boha viděti a poznávati přímo, tváří v tvář! —

To však jest ideál, kterého dosáhneme teprve na věčnosti. Nyní, v tomto pozemském životě, zůstávají pro nás jako cesta k onomu věčnému ideálu tři bohoslovné ctnosti, základ to všeho křesťanského života: víra, naděje a láska. Ale větší z nich je láska, protože láska nikdy nepřestane, ale potrvá na věky. —

Láska jest cestou vše převyšující — tak počal sv. Pavel svou chválu křesťanské lásky. Větší z nich je láska — to je poslední, stejně znějící akord, kterým svůj hymnus končí.

*

Není pochyby, že hymnus sv. Pavla o lásce inspiroval Danta v posledním zpěvu jeho Božské komedie. Když v posledním zpěvu Ráje přiblížil se k samému Bohu, tu marně se pokouší proniknout tajemství jeho trojjediné bytosti. Síly rozumu tu úplně vypovídají. Byla to však láska, která jako blesk pronikla básníkovým nitrem a která ho učinila schopným, že jeho touha, pozřítí Bohu tváří v tvář, se stala skutkem, ona láska, jež hýbe sluncem i ostatními hvězdami. —

L'amor che muove il sole e l'altre Stelle.

Ch. V. Héris, Věčnost.

Svatý Tomáš rád opakuje definici Boetiovu, kdykoliv je otázka o věčnosti. Věčnost je plné, dokonalé a současné držení neomezeného života.

Upřímně řečeno, těžko si tvoříme pojem věčnosti dle pojmu života. Jsme ponořeni do dění a trvání a tak chápeme věci a jich život na základě času, v němž se tento život odehrává. Život se nám zdá pohyb, vývoj, vzrůst. A věčnost je právě popřením vývoje a pohybu. Věčná bytost je ta, která žije, ale má takovou náplň bytí, že si sama stačí a nemůže ničeho získati. Šli bychom špatnou cestou, kdybychom chtěli porozuměti věčnosti a sledovali život rostlin a jiných bytostí, které stále vzrůstají, až vyčerpají svůj vzmach a hynou.

Abychom správně mohli posouditi věčnost, musíme pozorovati vyšší bytosti, totiž bytosti rozumové a duchovní.

Ovšem i život rozumově stvořené bytosti postupuje, ale to je postup alespoň souvislý. Rozum je jist své nezničitelnosti. Rozum žije stále plnějším životem, čím více vzrůstají jeho poznání a čím zřetelněji se mu pravda jeví. Ovšem tento pokrok je právě známkou nedokonalosti. To proto, že rozum nemá pravdy a světla, pro něž však přece je stvořen, snaží se po předměť, který jej naplní.

Je nám hned jasno, že rozum nikdy nedokončí své práce dokonale. Dychtí po absolutní pravdě a po absolutním bytí a tak nikdy se nezastaví ve svém hledání, dokud neuslyší poslední „proto“.

Stvořené věci nemají té odpovědi, nepodají ani poslední vysvětlení sebe. Tvor je účastenstvím na bytí nestvořeném. Proto je stále pravda jeho omezená a nedokonalá a nemůže také dokonale uspokojit našeho ducha. Je nutno k uspokojení, aby rozum schválil Bytí samo, aby v něm mohl patřit na Pravdu samu, v níž se vše vysvětluje a slévá. Tak přijde opravdu k cíli svého postupu, tak dosáhne dokonalosti. Tak může spočinouti v držení čisté a absolutní pravdy. Bude to spočinutí plné činnosti, bude to patření životné, kde i láska bude dokonale ukojena, neboť se tu skončí rozlet té bytosti, která je absolutním dobrem. Tento ideál je tak vzdálen od tohoto života, plného neklidu a shonu, že jej těžko vůbec chápeme. Dokonce nacházíme i radost z neustálých nových objevů, z ustavičného doplňování a z neustávajícího pokroku, z ustavičného začínání postupu po uběhnutých již etapách! Tím sami vyznáváme svou nedostatečnost a ubohost. Jako by touha, jsouc naplněna, ztrácela největší část svého kouzla. A přece je to nesprávné. Neboť, kdyby nás zaplnilo nekonečno, kdyby nekonečno zaplnilo naši touhu, naprosto by ukojilo naši touhu a naše pátrání a hledání. Ale, pak by rozum náš nebyl více podroben času, postupu, nebylo by proň více změn, pohybu, pak by nastalo zvládnutí dokonalé a současné života, nastala by věčnost.

Jen jedna bytost je, absolutně řečeno, věčná, neb jen ona je absolutním bytím a pravdou. Toť Bůh! Jeho život je bez nedokonalostí, v něm není pohybu a pokroku. Vždyť nemůžeme si představit okamžik, kdy by Bůh byl býval zbaven své naprosté pravdy, plnosti svého rozumového, duchového života.

Bůh je podstatně rozum a poznání a pravda, jest dokonale svůj, žije plností svého života. V něm není postupu, zdokonalování, změny. Jest, žije, poznává, miluje a to vše je proň stále přítomnou věčností. Neb stále je a žije svým poznáním a svou láskou. V něm není minulosti ani budoucnosti, neb Bůh je stále nyní a minulost a budoucnost je vůči tomu, co bylo a co bude, nikoliv však vůči tomu, co je. Bůh pak nepřestává nikdy býti to, co právě je, a nikdy ničím jiným nebude. Taková je jeho věčnost: trvání, které nemá nic z našeho trvání časného, protože nezná změny a protože není určena změnou.

Zde říkáme o nějaké věci, že trvá, když ji srovnáváme s jinou věcí, která zaniká, když tato trvá. Věc trvající má oproti věci pomíjející jakousi stálost. Leč, naše trvání jsou všechna omezená a relativní. Jsou určena časem, a jako čas zacházejí. Bůh však je nad časem a nad věcmi. Nemůže jím býti určen, neboť on naopak jej určuje. On určuje věcem jejich trvání dle jejich bytí a čas existence. Protože Bůh je absolutním bytím, proto i jeho trvání je absolutní.

Bůh je sám sobě měřítkem, jest svou věčností. Tato věčnost neskládá se z okamžiků po sobě jdoucích, nýbrž je jediným okamžikem bez počátku a bez konce, bez rozdělení a bez posloupnosti.

Jest směšné chtít na základě stvoření stahovati Boha na úroveň tvorů a do časového dění věcí časných, kterým dává vývoj a bytí. Bůh nepotřebuje ke stvoření, aby vycházel ze sebe a mísil se s tvory. Ve svém absolutním bytí má všechna bytí tvorů, které tvoří. Jeho poznání postihuje celou tvůrčí mohutnost a proto veškeré stvořitelné možnosti. Jeho vůle a moudrost rozhodnou uskutečnit ony možnosti a podřídit je času a jich běhu určenému.

Avšak toto rozhodnutí nepřináší změny v Bohu. To od věčnosti Bůh ustanovil stvořit svět v čase. Není společného měřítka pro věčnost a pro čas. Bůh není na stejné linii jako stvořené věci a to právě proto, že je Bohem a že věci stvořené na něm závisejí. A jenom následkem slabosti naší obrazivosti pravíme: Bůh je přede všemi věcmi. Jsme nuceni užívat i pro věčnost časových pojmů. Před světem nebylo času. Ale nám uniká pojem věčnosti. U Boha není dříve a později, u Boha není, že by svět byl neb měl býti nebo že bude. Ať se díváme na Boha v něm nebo v jeho tvůrčí činnosti, Bůh je věčně, věčně tvoří a ani v jeho bytí ani v jeho činnosti není ani dříve ani později. Jeho činnost je on sám, on sám nezměnitelný, nepohybný, jeho činnost jest věčná jako jeho bytí, což však nikterak nepřekáží, aby svět nebyl vržen do časového proudění, protože čas ve své pohyblivé realitě závisí jako vše od tvůrčí činnosti.

Nyní si dovedeme představit, že všechny věci, všechny události jsou v Bohu věčně přítomny. Bůh nemusí čekati na vývoj dějin, aby poznal dějiny světové. Bůh ani nemusí si představit celý postup v myšlenkách jako někdo, kdo předvídá jednu věc po druhé. Bůh nic nepředvídá, nýbrž vše má ve své věčné tvůrčí činnosti a proto tato činnost je

totožná s jeho poznáním a jeho chtěním a konečně i s jeho prostou podstatou. Bůh má stále před sebou přítomnou minulost, přítomnost i budoucnost světa a stvořených věcí. Jeho věčnost obsahuje veškeren čas jedním prostým a vše zasahujícím pohledem. Jako střed kruhu je stejně vzdálen od všech bodů na obvodu jeho, tak podobně Bůh je stejně přítomen všem věkům a všem tvorům. A přece tím nikterak netrpí řád a postup věcí předem Bohem stanovený.

Řekl jsem na počátku, že naše poznání dychtí po bytí a po pravdě, že tíhne ze všech svých sil, aby dosáhlo absolutna a aby v něm mohlo spočinouti. Dlouhou a svědomitou a bolestnou prací hledáme pravdu. Radost nás naplňuje při každém novém objevu, při každém zazáření částičky odhalené pravdy. Ale naše skrytá touha hluboká, ta tíhne po absolutním dobru a po absolutní pravdě. Žízníme po věčnosti. Jest v nás skryt a vrozen hlad hodnot naprostých a nepomíjejících.

Všechno naše úsilí nemůže ukojiti tuto žízeň. Věci stvořené dovedou jenom rozjitřiti tuto touhu, jen ji rozpáliti ještě více. Úplně ji zasytiti a utišiti dovede jen Bůh! Tím, že se nám dává. Tím, že po smrti se nám dá v patření na Boží podstatu, tím doslovně vstupujeme do Boží věčnosti. Potom i pro nás se stmelí věky, roky a dni v jeden okamžik věčného přítomna. Budeme pak žít životem božským, budeme účastni jeho vlastního trvání a okusíme v něm nezměnitelnosti v držení dokonalého a současného života, který nikdy nebude mít konce.

Věčnost je tudíž pro nás záhadou, ale není nám pojmem cizím a cizorodým. Jest cílem, kam směřujeme, v němž bude zdokonalen život duše. Čas nás nese, jako vlny nesou loď. Vede nás čas, jako vlny řeky vedou do proudů oceánu, a přivede nás jednou k onomu nekonečnému moři bez mezí a hranic, bez břehů a bez dna, v němž jednou utoneme, abychom navždy okoušeli života dokonalého, který právem nazýváme životem věčným.

J. Krlín, Svatý Jan od Kříže.

III.

V první části studie jsem si všiml, pokud bylo možno, života světcova. Ale svatý Ján od Kříže poutá naši pozornost nejen svým životem, poutá ji v míře daleko větší mystickým dílem. A v době, která jeví o mystiku nemalý zájem, a která má hojně mystiky falešné, ukázal J. Sv. Pius XI. ve své nedávné encyklice, věnované našemu světcovi, že je třeba s důvěrou, a že jest nezbytno studovati zásady svatého Jana od Kříže, který jest doktorem mystiky. Proto hodlám si podrobněji povšimnouti nauky, kterou nám předkládá svatý Jan ve svém díle, které, ačkoliv neukončené, jest přece mohutné. Prosím laskavě čtenáře, aby se nedali odstrašiti tímto rozbořem, neboť teprve jím seznáme celou velikost svěťce, kterého se musí tázati o radu a o mínění každý, kdo studuje mystiku. Po třech staletích, ve kterých leckdy byl veden boj o myšlenku svatého Jana, jest jeho nauka všeobecně uznána nejvyšší autoritou a dána za základ. Svatý Jan od Kříže se svatým Tomášem Aquinským jsou mistry mystické theologie v plném slova smyslu, jež mu uděloval hluboký středověk.

Hlavními díly, k nimž se budu ve své studii ustavičně vraceti, jsou: Vystupování na Karmel, Temná noc, Duchovní píseň a Živý plamen lásky. V nich zahlédneme celou myšlenku světcovu, která svým bohatstvím a svou krásou ozařuje. A zároveň ještě v zářivějším světle se nám objeví celý život světcův a velikost toho života. Neboť je-li u někoho harmonie mezi životem a dílem samým, pak je to jistě u svatého Jana od Kříže.

Nuže, dříve než světec dostoupil na vrchol Karmelu, musil vykonati cestu, která nebyla ani krátká ani schůdná. Člověk, aby dosáhl dokonalosti, musil vykonati cestu, která není ani krátká ani schůdná. Dříve než se člověk spojí láskou s Bohem, musí se umrtviti. Bez askese není možným patření. Je třeba začíti umrtvováním, sebezáporem. Neboť chceme dojít k Bohu, který jest vším. Svatý Jan od Kříže nastínil ve dvanácti větách cestu, kterou se třeba bráti. Tyto věty obsahují, jak dí sám světec, celou nauku křesťanské dokonalosti a všechny prostředky, abychom vystoupili až na vrchol Karmelu, totiž, abychom se povznesli k nejvyššímu stupni jednoty božské. „Žádný zákonodárce,“ dí P. Berthier, „žádný filosof neshromáždil v básnickém díle pravd podobných těm, které náš svatý autor podává v těchto svých dvanácti verších.“ (Lettres sur les ouvrages de saint Jean de la Croix.)

Takto znějí verše světcovy:

Abys konečně chutnal vše, přej si nemítí zalíbení v ničem.
Abys konečně vše věděl, nepřej si věděti něco v ničem.
Abys konečně měl všechno, nežádej mítí něco v ničem.
Abys konečně byl všechno, nepřej si býti něčím v ničem.
Abys konečně dosáhl toho, čeho nechutnáš, projdi tím, co nelahodí tvé chuti.
Abys dosáhl toho, čeho neznáš, jdi tím, čeho nevíš.
Abys měl, čeho nemáš, je třeba projítí tím, čeho nemáš.
Aby ses stal tím, čím nejsi, musíš projítí tím, čím nejsi.
Když se zastavuješ u nějaké věci, přestáváš vrhati se ve všechno.
Neboť, abychom úplně dosáhli všeho, je třeba zřící se všeho.
A až budeš mítí vše, musíš je držeti, nic nechteje.
Neboť, chceš-li mítí něco ve všem, nemáš svého pokladu úplně čistého v Bohu.

Abychom pochopili tato slova, tyto verše hluboké jako temná noc, je třeba si uvědomiti, co již dříve bylo řečeno: Svatý Jan od Kříže jest světcem, který si uvědomil, že Bůh jest vším a stvoření ničím. Takovým jest východisko svatého života španělského mnicha, a takovým jest i východisko jeho nauky mystické. Toť charakteristikon svatého Jana od Kříže. Celým svým životem dokázal, že Bůh jest vše a člověk, stvoření, on sám, ničím. V jeho verších, které jsou skutečně verši básníka, snadno nalezneme tuto jistotu, ve které není ani seménko nejistoty.

Když si uvědomíme tuto pravdu, pak ty verše, které jsme četli, a které na prvý pohled se zdají nesmírně temnými, ba, nepochopitelnými, jsou jasné jako den a pochopitelné jako tolik každodenních pravd. V tom světle lehce roztřídíme těch dvanáct veršů.

První čtyři rozkazují člověku, který chce dosáhnouti láskou jednoty s Bohem, aby úplně popřel sebe a svoji zálibu v sobě a ve stvoření, neboť jedině tak lze chutnati Boha, věděti vše o Něm, mítí Ho a tak býti šťasten. Druhé čtyři verše ukazují, co je třeba činiti. A konečně poslední dávají radu člověku, čeho se musí vyvarovati, aby neztratil Boha.

Duše lidská, aby dosáhla božského světla a dokonalé jednoty lásky Boží, musí „projítí Temnou nocí“. Jakou je ta noc? A vede Bůh všechny k té jednotě, kteří se skutečně věnují vnitřnímu životu? Toť tajemstvím Božím. „Pravdou jest, že všechny duše, ať jest jakoukoliv jejich schopnost, mohou dosíci jednoty, ale všechny jí nemají v témže stupni. Bůh disponuje svobodně tím stupněm jednoty, jako disponuje svobodně stupněm patření.“ (Nuit obscure, I. Ch. IX. Cituji podle výborného francouzského překladu, pořízeného R. P. Hornaertem.) Ale každá duše bez výjimky musí učiniti první krok lámáním sebe, lámáním, přemáháním smyslů a potlačováním všeho, co se neodnáší k Bohu. Není to práce lehká, je to práce tvrdá. „Kdyby se do vůle vplížila nějaká touha, jejímž předmětem není Bůh, jednota by ihned pominula. Proto jest zřejmo, že stav tak dokonalý žádá od duše úplného zapření vlastní vůle a každé zvláštní touhy, byť byla sebe bezvýznamnější.“ (ibid. kn. I., k. IX.) Ostatně již samo obrazné rčení: vystupovati na Karmel, ukazuje, že cesta k dokonalosti není bez obtíží, ba, bez velkých obtíží. Každý, kdo se vydává na vysokou horu, musí býti připraven, že dříve něco zkusí, než stane na vrcholku, odkud se jeho oku naskytne krásný pohled na kraj daleko široko se vinoucí. Nač teprve musí býti připraven, kdo vystupuje na Karmel?

Pokračování.

Ze života egyptských poustevníků.

Verba seniorum: Migne P. L.t. 73, přeložil dr. K. Vrátný.

Vypravovali nám svatí starší, řkouce: Byl jeden mnich na poušti Skytské a přišel navštívití svaté otce v místech, kde se říká „v chýších“ a kde zůstává množství mnichů v rozdělených od sebe chyškách. A když nenalezl v tu chvíli chyšku, kde by mohl zůstatí, jeden ze starších, který měl jinou chyšku prázdnou, dal mu jí, řka: Zatím odpočívej v této chyšce,

až najdeš, kde bys mohl zůstávat. Když pak se k němu sešlo velmi mnoho bratří, žádostivých slyšeti od něho slovo spasení věčného, neboť měl duchovní milost k vyučování slovu Božímu, vida to onen starší, který mu půjčil chyšku k přebývání, ucítil v srdci ránu závisti a počal se hněvati a říkati: Já tady zůstávám takovou dobu a nepřicházejí ke mně bratři leda velice zřídka a to ve dni sváteční; a hle, tady k tomu pokrytci téměř každý den přichází množství bratří. I řekl učedníkovi svému: Jdi a řekni mu, aby odešel z té chyšky, neboť jí nutně potřebuji. Když tedy přišel učedník jeho k tomu bratrovi, řekl mu: Vzkázal můj otec představený svatosti tvé, abys mu vzkázal skrze mne, jak se ti daří, neboť slyšel, že stůněš. On pak mu vzkázal, řka: Modli se za mne, pane otče, neboť velice mne bolí žaludek. Vrátiv se tedy učedník, řekl představenému svému: Velice prosí tvou svatost, abys mu alespoň dva dni ještě dal lhůtu, aby si mohl opatřiti jinou chyšku. Když tedy minuly tři dni, opět poslal učedníka svého, řka: Jdi a řekni mu, ať odejde z mé chyšky, neboť bude-li opět odkládati, řekneš mu, že hned přijdu a holí jej vyženu ze své chyšky. Jda pak učedník výšeřečenému bratrovi, řekl mu: Velice je můj představený znepokojen pro tvou nemoc a proto mne poslal otáze se, je-li ti lépe. On pak odpovídaje, řekl: Díky vzdávám, pane svatý, lásce tvé, že jsi o mne tak starostlivý, ale pro tvé modlitby jest mi lépe. Vrátiv se tedy učedník, řekl představenému svému: Znova ještě velmi prosí svatost tvou, řka, abys počkal až do neděle a hned potom odejde. Když pak přišla neděle a neodcházel, vzav starší kyj, zanícen jsa duchem závisti a hněvivosti, šel, aby jej bitím vyhnal ze své chyšky. Přistoupiv pak k němu učedník jeho, řekl mu: Poroučíš-li, otče, půjdu napřed a podívám se, nepřišli-li ho navštívití nějací bratří, aby se nepohoršili, vidouce tě. Šel tedy napřed učedník a vešel k němu, řekl: Přišel tě pozdraviti můj představený, vyjdi tedy rychle a jdi mu vstříc s díkůčiněním, neboť z veliké lásky a dobroty přichází k tobě. Vstav tedy onen, s velikou ochotností šel mu vstříc. Když pak jej spatřil, prve nežli se přiblížil k němu, padl tváří na zem a klaněl se starci s díkůčiněním, řka: Odplatíš tobě Pán, předrahý otče, věčnými dobrými věcmi za chyšku tvou, kterou jsi mi zapůjčil pro jméno jeho, a v nebeském Jerusalemě mezi svatými svými připravíš tobě Kristus Pán slavný a skvoucí příbytek. Slyše pak toto starší, jat byl lítostí a zkroušeností, a zahodiv hůl, běžel a uvrhl se mu do náručí a políbil jej a pozval do chyše své, aby společně s díkůčiněním požili pokrmu. Zavolal pak starší výšezmíněného učedníka svého a tázal se ho, řka: Pověz mi, synu, zdali jsi řekl tomu bratrovi slova, která jsem ti přikázal říci mu pro tu chyšku. Učedník tedy vyznal a řekl: Opravdu, pane, pravím, že pro pokoru, kterou ti mám prokazovati jakožto otci a pánu, neopovážil jsem se odpověditi ti něco, když jsi mne k němu posílal; ale neřekl jsem mu nic z toho, co jsi mu vzkazoval. Slyše toto starší, padl k nohám jeho, řka: Ode dneška buď ty otcem mým, a já tvým učedníkem; neboť tvou snažností a pečlivostí a jednáním tvým v bázni a lásce Boží Kristus Pán i duši mou i duši bratra onoho vysvobodil z osidla hříchu. Neboť pro víru a svatou péči a snahu učedníka, který dokonale v lásce Kristově miloval představeného svého a úzkostlivě se bál, aby pro chybu závisti a hněvivosti neučinil otec jeho duchovní něco takového, že by tím přišel o všecko svaté úsilí, kterým od mladosti své pracoval v službě Kristově pro odměnu života věčného, proto Pán daroval milost svou, aby se v pokoji Kristově vespolek radovali.

Pokračování.

Bořivoj Benetka, Obnova kultu našich národních světců.

Klášter sázavský byl daleko od Prahy, aby mohl působiti na duše hlavního města. Ale i tu se připravoval krásný důkaz zbožnosti v panujícím rodě, jakýsi kontrast lesku a nádheře, plynoucích ze vzrůstající moci posledních Přemyslovců. Možno nazvati reakcí proti luxu královského dvora velikou postavu královské princezny, krásný květ na vznešeném kmenei prvního rodu ve střední Evropě, který sloučil pod svým žezlem tolik krajů, ale nedovedl zabrániti, aby dcera jeho neodložila tu pyšnou krásu zlata a nádherných rouch a nepřijala pokorný hábit chudého řádu Velikého Chudého.

Vzpomínajíce velikého světce z Assisi, věnovali jsme sice několik slov také oddané duchovní dceři svatého Františka blahoslavené Anežce, ale jak už bývá zvykem, napsalo se několik článků do novin, a to — bylo vše. Necháпали jsme, že to nebyl jenom efemerní zjev v českém prostředí, když blahoslavená Anežka nejen sama hledala štěstí v duchovní rodině svaté Kláry a dovedla spolu získati dcery vynikajících rodů českého národa pro službu nejkrásnější. To byl vznešený čin, který v očích národa povznesl řeholi františkánskou na místo nejprvnější, vždyť dcera velikého, zlatého krále odmítla všechny vábívé nabídky a vyhlídky, a opustivši vše, dala svoje srdce Božskému Ženichu. Čin velké ceny,

působící nejen rozruch, ale — i velikým příkladem pro jiné dcery českého národa, aby se nestyděly přinést Spasiteli oběť sebe.

Anežka Přemyslovna, dcera zlatého krále Otakara I., měla již podivné mládí, neboť po dvakrát sešlo z připravovaného sňatku již v dětských letech. Její zasnoubení polskému knězi i později synu císařovi Jindřichovi bylo zrušeno jednak smrtí Boleslavovou, jednak z politických důvodů v případě druhém. Ale ještě jednou musila postoupiti boj mladá princezna, a to už vědomě se prohlásila, že nepodá žádnému muži svoji ruku ke svazku manželskému. Odmítla skvělou nabídku samého císaře, ač její bratr Václav, tehdy už český král a horlivý ctitel všeho německého, nasadil páky k dosažení svého snu o veliké moci svého rodu. Tichá dívka uchýlila se do Říma prostřednictvím tajného poselství, prosíc Otce světa křesťanského, aby jí přispěl na pomoc. A proti této autoritě neodvážil se odporovati ani král Václav ani sám císař říše římské. Jistě by čekalo na tento květ pokory a zbožnosti mnoho hrozných útrap po boku tohoto velikého odpůrce stolce papežského, s tímto kladivem církve. Tak něžná holubička zachráněna byla z rukou dravého ptáka, aby její panenská krása skvěla se trvalou krásou před trůnem Hospodinovým. Její duše naplněná láskou k Bohu a zářící pokorou, ta duše čekala na mocný plamen, který roznítí potom její srdce pro onu velikou píseň Chudáčka, která byla novým impulsem jižjiž ochabující víry pod vrstvou nádhery a rozmařilosti století rytířského lesku. K němu spěchal výkvět současné společnosti, jeho evangelium chudoby přišlo právě včas do doby bujného rozmařilého života. Ozvěna jeho činnosti nesla se Evropou, a není to ani velikým divem, že heslo obnovy vnitřního i vnějšího života nalezlo tolik lásky i na dvoře českého krále u jeho sestry Anežky. Ta odmítla všechny svoje nápadníky a tichá samota, naplněná službou Bohu, byla jenom přípravou pro znovuzrození v řádu svaté Kláry, té veliké ženy svého století.

Do Prahy už proniklo několik hlasatelů františkánského evangelia chudoby a zde mohla proto zvolati dcera královská s nadšením a velikou radostí: „To jest to, čeho si žádám, po čem celým srdcem svým prahnu.“ Samota zbavila duši všeho, co by mohlo překážeti zapálení této veliké duše, aby potom plamen zasáhnuvší připravenou hranici strávil nejen tuto, ale přenesl se z duše na duši v mocném plápolu pro novou obrodu assiského apoštola chudoby a lásky. I ten nádheremilovný a rozmařilý král podlehl své sestře a stal se podporovatelem františkánských klášterů ve své zemi. Založil klášter u svatého Jakuba a Anežka uvedla do Prahy klarisky, povolane sem z kláštera tridentského. Přišlo sem pět panen, aby zasadily nový řád v Čechách. Na den Zvěstování 1234 vstoupila sama Anežka do kláštera a oblékla hnědé roucho řádové. Pamětliva chudých a opuštěných založila pro ně hospital a zřídila při něm řád křížovníků s červenou hvězdou.

Jako svíce na kbelci zářila Anežka svému národu a jasné světlo, řinoucí se z její práce, pronikalo do sousedství. V Polsce po jejím příkladu byly také zakládány kláštery sester svaté Kláry, které se rychle naplňovaly.

Do kláštera se uchýlila tato panna královská, aby měla z kláštera blíže k chudým a opuštěným. Skromná držela se přísně regule řádové, sytila hladové, ač sama se postila jakoby na prosbu za ty, kdož v rozmařilosti si nevzpomenou, že pohozeným odpadkem z jeho stolu by se dalo ještě kolik lidí zachránit před hladem. Opustila lesk a nádheru dvora, zanechala před fortnou klášterní vše, co jí dávalo privilegium jejího rodu, aby mohla sama pečovati o opuštěné. Svatá Klára jí psala: „Věřím, že nejpevnější věrou věříš a víš, že nebeské království jest toliko chudým zaslíbeno a že nikomu jinému než chudým od Pána bývá udíleno.“ Hle, kolik něžnosti bylo mezi těmito dvěma ženami různých národů, ale silné jediné lásky k těm, o nichž Kristus řekl, že je budeme míti stále s sebou.

Pověst o práci Anežčině pronikla do kláštera Klářina jako radostná zpráva, že česká země je dosti bohata, aby mohla vydati každému velikému hnutí katolickému rázovitou postavu. Jak se jistě radovala svatá panna, že tam daleko za Alpami dcera krále králů, panna panen, jak ji adresuje list, s takovou oddaností slouží zákonu chudoby pro chudé.

Do radosti svaté panny Anežky přimísilo se dosti hořkosti a veliké bolesti, jak nám o tom vypravují dějiny národa českého, líčíce konec vlády Václavovy a dobu železného krále, výkvětu rytířstva. Kolikrát skrápěla slzami sepjaté ruce, modlíc se za svoje příbuzné na trůně Dědice české země. Dožila se hrozné doby, kdy den svatého Rufa znamenal porobu pro zemi její. Spatřila ve vytržení nešťastný konec Otakara II., její oči viděly braniborské řádění v Čechách. A tehdy vychází dcera královská, a co by byla nemohla vykonati jako Přemyslovna, vykonala jako sestra svaté Kláry.

Nyní mohla chodit od domu k domu, těšit a zahánět bídu těla i zoufalství duše. Pracovala do posledního dne života, nedočkavši se konce cizácké vlády.

Vzpomínali jsme svatého Františka Serafínského, ale kolik lidí se zamyslí nad nevděkem národa, který dostal sice od Boha tak veliký příslib lásky v blahoslavené Anežce, ale naň téměř zapomněl. Snad noviny otiskly nějaké články, ale jak bylo s národem?

Odešla blahoslavená Anežka do kláštera, aby unikla světu, kterému potom přispěchala s velikou láskou na pomoc v bídě, skytajíc útěchu a posilu. Nemáme i dnes stejnou dobu, kdy čekáme tuto svatou pannu, aby přišla a pomohla z duchovní bídy svému národu? Přijď zase, blahoslavená patronko českého národa, pomoz ubohým nalézt pokoj a mír, přimlouvej se za duchovní obrodu svého lidu, pros za bloudící a hladovící duši. Nevzpomínej naší nelásky, ale pomoz nám, blahoslavená Anežko, kterou národ zval hrdě Česká.

Pokračování.

Telluris alme Conditor...

Hymnus nešporní v úterý.

Přeložil Ant. Štemberg.

Hymnus jest ze století VI. Vypravuje o stvořitelském díle Božím dne třetího.

Ó Tvůrce země přeštedrý,
jenž odděluje vodstva říš,
souš v pevninu jsi upravit,
když jsi jí odňal proudů tíž,
by rodíc símě příhodné,
v zářivé květy oděná,
nám milý pokrm skýtala,

jsouc plody obohacená:
rač rány duše vyprahlé
nám zčistit rosou milosti,
aby zlá hnutí zdolala
a hříchy smyla lítostí,
tvých aby dbajíc příkazů,
přemnoho dobra získala,

by se zlem nejsouc v přátelství
tak osten smrti neznala.

Ó, vyslyš, Otče předobrá,
a Synu, Otci rovný, nás
i s Duchem Utěšitelem,
s nímž kralujete v každý čas.

Sv. Bernard, Kniha o lásce Boží.

Hlava VI. Povinnost lásky.

Uvažující tedy o tom, myslím, že jasně poznává, proč třeba milovat Boha, totiž proč zasluhuje naší lásky. Avšak nevěřící, neznaje Syna ani Otce, nezná ani Ducha svatého, neboť kdo nectí Syna, nectí ani Otce, jenž ho poslal, a ani Ducha svatého, jehož poslal onen. Není tedy divu, že méně miluje toho, jehož méně poznává. Avšak i on ví dobře, že cele náleží tomu, o němž ví, že je původcem všeho jeho bytí.

A co já? — Ví, že Bůh je nejen nezištným dárcem mého života, nejštedřejším jeho spravovatelem, tichým těšitelem, pečlivým ředitelem, nýbrž nadto i nejštedřejším Vykupitelem, věčným zachovatelem, obohatelem, oslavitelem.

Je psáno: U něho je hojné vykoupění. A opět: Vešel jednou provždy do velesvatyně, zjednav vykoupění věčné. A o zachování: Neopouští svých svatých, vždy je chrání. A o štědrosti: Míru dobrou a natlačenou a natřesenou a vrchovatou dají vám do klína. A opět: Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří ho milují. A o oslavení: Očekáváme Spasitele Pána našeho Ježíše Krista, jenž promění naše ubohé tělo, aby bylo podobno jeho oslavenému tělu. A jinde: Utrpení nynějšího času nejsou ničím proti budoucí slávě, která se zjeví na vás. A opět: Nynější soužení naše, které jest pomíjející, lehké, zjedná v nesmírné míře slávu věčnou, nesmírnou, ježto nehledíme k tomu, co jest viditelná, nýbrž neviditelná.

Co dám Pánu za toto všechno? Rozum a přirozená spravedlnost nutí člověka, aby se cele dal tomu, od něhož cele pochází, a aby jej miloval všemi svými schopnostmi. Víra mně praví, že tím více má být milován, oč více jej poznávám nad sebou, neboť věřím, že mi dal nejen mne, nýbrž i sebe.

Konečně ještě ani nenadešel čas víry, ještě se nedal poznat Bůh v těle, nezemřel na kříži, ještě nevstal z hrobu a se nevrátil k Otci, ještě, pravím, nám neukázal svou velkou lásku, tu, o níž jsme již mnoho mluvili — a již tehdy přikázáno člověku milovat Boha z celého srdce, z celé duše a ze všech sil, to znamená: ze všeho, co jest, co ví, co může. A není Bůh nespravedlivý, jestliže požaduje nazpět své dílo a své dary. Neboť jak by mohlo nemilovat dílo umělce, bylo-li by k tomu uschopněno? A proč by nemilovalo ze všech svých sil, jestliže by naprosto nic nemohlo, než z jeho dobroty? A k tomu že bylo stvořeno z ničeho, zdarma, v takové důstojnosti, to objasňuje povinnost milovat a její provádění činí naprosto spravedlivým.

Avšak jak rozmnožil Bůh svá dobrodiní, když podle svého velkého milosrdenství spasil lidi i zvířata, totiž nás, kteří jsme zaměnili svou slávu za obraz telete požírajícího trávu, připodobnili jsme se hříchem nerozumným zvířatům. Jestliže však cele mu náležím za to, že mě stvořil, co mu dám za to, že mne obnovil a to takovým způsobem? Nebyl jsem tak snadno obnoven jako stvořen. Neboť nejen o mně, nýbrž o všem stvoření je psáno: Řekl a jest učiněno. Avšak ten, jenž mě pouhým slovem stvořil, při obnovení řekl mnoho, učinil podivuhodné věci, snášel muka a nejen muka, nýbrž i znehodnocení.

Co tedy dám Pánu za vše, co mi učinil? — Při prvním úkonu mi dal mne, při druhém sama sebe. A dává mi sebe, vrátil mi mne. Byl jsem dán a vrácen sobě a jsem povinen za to dát sebe a dvakrát. Avšak co dám za to, že mi dal sebe? — Neboť kdybych se tisíckrát dal, co jsem vůči Bohu?

Pokračování.

K úvaze.

Věčné mládí.

Obdivujeme starce bělovlasé, kteří dovedou si uchovati pružnost ducha, kteří vše chápou, kteří neztracují mladé bouřliváky, kterým není cizí žádná bolest a trýzeň doby. Jde lidstvo s novou mukou v srdci a ti věčně mladí jí rozumějí. To proto, že nadpřirozeno je jim opravdu studnicí vnitřního života. Ponořili se do Boha a do duše a proto dovedou čísti v každé z nich okem Božím a to je věčné jaré a neznavené. Být jarým, toť znáti pravdu. Stařeckost jest černá, skresluje. Nevidí dobře, a proto naráží a uráží. Zůstaneme věčně mladými, budeme-li vroucně píti ze Zdroje mladosti a života. Mladí stále přijímá, absorbuje a asimiluje. Duch věčně mladý nikdy se nezastaví ve svém vývoji. Každá doba, každá duše, každá kniha mu dovede něco dáti. Stáří není stařeckost. A mládí není hříchem. Rozumějme duchovní svěžesti. Važme si ji, hajme si ji. Prosme Pána, ať nám nedá zemřít na zkornatění srdce a ducha. Smrt nejpršíšernější!

Braito.

Sv. Cyprián: De oration c. 1—3.

Modleme se!

Modleme se tak, nejdražší bratří, jak nás naučil náš božský Mistr. Necht' pozná Otec slova svého Syna, v našich modlitbách. Necht' je v našem hlase ten, jenž přebývá v našem nitru. A protože je naším přímluvцем u Otce, přednášejme slova svého Přímluvce, když jako hříšníci prosíme o prominutí našich pochybení. Neboť když praví: Začkoliv budete prositi Otce v nebesích ve jménu mém, dá vám, oč účinněji obdržíme vše, zač prosíme ve jménu Kristově, když o to prosíme jeho vlastní modlitbou!

Literatura.

AGNELLI, Milano, E. Mamotti: Luigi Gonzaga, str. 91, cena 4 L. Spisovatel snaží se podati v několika výstupech nejčistší obraz osoby svatého Aloise po stránce přirozené i nadpřirozené. Drama toto je ovšem ale knižní. C. D. W.

APOSTOLADO de la Preusa, Madrid: Obras de San Juan de la Cruz, str. 852. Dobré a záslužné provedení dávného přání: Vydání děl svatého Jana od Kříže ve španělském originále v jednom pohodlném svazku. Apoštolát tisku v Madridě nespokojuje se žurnalistikou, podává věci hodné tisku daleko spíše než noviny. Vydání je spolehlivé, přesné. Nemusili ale vynechávat ty droby, o nichž tvrdí, že jsou bezvýznamné. Vřele doporučuji každému, kdo chce mítí laciné původní vydání prací svatého Jana od Kříže. Braitó.

ART CATHOLIQUE, Paris, Maritain: Art et scholastique. 2. vyd., str. 350, cena 20 frs. Elegantní vypravení knihy jest důstojným rouchem této vzácné knihy, která zvláště u nás by mohla vykonati své dílo. Rýsuje stanovisko středověku, scholastiky i moderní, morálky k umění. Stanoví jeho účel, zásady, vztah k životu. Dílo velmi hluboké, jež by měl čísti každý katolík, zabývající se uměním. Braitó.

AUGUSTINUS-VERLAG, Berlin, Stratmann: Regina pacis, str. 166. Velkolepé dílo o křesťanském názoru na válku a mír, podané formou asi májových kázání o Královně míru. Dominikán Stratmann je neohroženým bojovníkem proti prušáckému harašení palašem. Mocně hřímá do sluchu svých krajanů: Mír, nezabiješ, láska! Jeho vývody jsou věroučné a vědecky opřeny, mají průkaznou sílu. Vezmi a čti každý, komu se hnusí barbarství národnostních nenávisť. Braitó.

Zeno von Verona: Osterliche Ansprachen, str; 60. Středověké homiliáře skrývají nevšední perly duchovního řečnictví. Zeno z Verony jest jedním z neznámých zlatodolů. Jeho slova znějí jemně, křišťálově, bijí do srdce a zvedají k Bohu, tak přímo, jak to středověk dovedl.

Michels-Wintersig: Heilige Gabe, str. 250. Sbírka a překlad všech ofertorií celého roku. Sbírka vděčná, poskytující mnoho látky k úvaze a rozjímání.

BACHMAIR: Neue Gedichte von Joseph Maria Lutz, Pasing, s. a., str. 29, cena 2 RM. — V první básni této drobné ale významné a krásné sbírky nazývá básník tišinu mistrovským dílem Boží lásky; a celá jeho poesie je tichá a mírná. Jeho básně zní tlumenou melodií bez silnějších akcentů. Vnější úprava knihy - ač zcela skromná a nevtíravá — krásně harmonuje s Lutzovými verši. B.

BAUMGARTNER, Wien, Stonner S. J.: Vom Sinn und Wert der hl. Schrift. Znameníť vídeňský kazatel ukazuje, co bible jest a může a má být člověku-křesťanu. Ukazuje na stárou vhodnost bible i po moderní dobu. S. B.

BLACKIE & SON, Ltd.: Poems by William Blake, London s. a., str. 225, cena 1 s. 6 d. — Levné vydání básní a vybraných prorockých spisů nedoceněného básníka a umělce Williama Blakeho s reprodukcí jeho portrétu od T. Phillipse a krásným úvodem básnířky a spisovatelky Alice Menellové. Letošní sté výročí Blakeovy smrti probudí snad větší zájem o jeho tvorbu, a proto vítáme toto, snad první, opravdu lidové vydání jeho veršů. B.

BLOUD ET GAY, Paris, Léon Bloy: Lettres, str. 213. Jsme vděčni za každý drobet objevený po velkém hlasateli Absolutna, který tolik probouzel u nás. Kéž i tato sbírka listů dvěma přátelům brzy u nás vyjde. Ať vykoná své očišťující, operativní dílo. Dopisy plné pravdy a života, plné L. Bloya! S. B.

Lettres de L. Bloy á Fr. Brou et á de la Laurencie, str. 213, 14 frs. Strava silná, zdravá a záživná. Poctivý buržoa by ji měl denně třikrát jísti, aby konečně zcepeněla jeho nudná ubohost. Listy plné jisker, lásky, života. S. B.

Burlando: Il Giglio di Mantova, divadelní kus o třech jednáních. Snaží se zachovati dějinnou pravdivost, běře osoby, které skutečně žily, představuje nám nejdůležitější děje ze života sv. Aloisa. C. D. V.

BONNE PRESSE, Paris, Raymond Janin: Les Églises orientales et les rites orientaux II. éd.; 1926, stran XII+655, cena 15 frs. — Není tak snadno správně zachytiti stav rozkolných církví na Východě a odtud jisté nedostatky prvního vydání z roku 1922. Je to, pokud vím, jediné důkladnější nové a úplné dílo o východních církvích a proto bylo i brzy rozebráno

i záhy opraveno. Je velmi zajímavě psané o všech věcech církevního zřízení i života, obrazy a čísla dokumentují; vřele doporučuji všem, kdož touží po „jednom ovčinci“.

I. F. P.

ČESKOSLOV. AKC. TISK., Praha, Oliva: Promluvy k I. sv. přijímání, str. 66, cena 10 Kč. Přítomná sbírka obsahuje 12 promluv před sv. přijímáním, 4 po něm a 6 obnovení křestního slibu. Promluvy jsou časové, obsažné, na bibli založené, na příklad: Plesej, dcero sionská... Aj, Král tvůj přichází... Viděly oči mé spásu tvou. Jako prahne jelen po bystřinách... Našla jsem toho, jež miluje duše má. — Samy se vřele doporučují i jinak pro eucharistická kázání. Č. Př.

Felice Cuomo: Il poema della passione, Salerno 1927. Hluboký a jemný italský básník, v němž slyšíme ozývat se duši bratrskou a čistou, oslavuje na 80 stranách poesii formovanou i volnou velebné drama Utrpení. Meditace plné víry, jásotu, tak velebně a prostě vyjádřené. Hodí se nádherně k rozjímání a přednáškám.

Redaktor.

DENT ET SONS, London 1927, Waterville Muncey: The Passion of S. Perpetua. Roztomilá knížka, podávající plynný a obratný přehled umučení sv. Perpetue. Dílko jest provázeno důkladným rozbořem a kritickým aparátem. Doufáme přeložiti tuto perlu i vám.

B. S.

DESCLEÉ, Tournai, Tanquerey-Gautier: Abrégé de Théologie ascétique et mystique, str. 632. Autor tolika theologických příruček podává výtah své příručky asketicko-mystické. Hodí se dobře začátečníkům, kteří chtějí býti o všech potřebných otázkách postupu vnitřního života rychle a spolehlivě poučeni. Ve spekulativní části jsem sice ve mnohém odchylného mínění, jeho definici mystiky nepřijímám jako příliš zužující, ale jinak vykoná vzácné služby knězi i laiku. Kniha tištěna na jemném papíře a proto pohodlná i formátem.

S. B.

LIBR. „EMILIANO“, Reggio-Emilia, F. Fabbi: La famiglia degli Attoni di Canossa, str. 128, cena 10 L. — Lásky k rodné zemi vnukla dějepisci, aby sebral v této monografii dějiny vznešené rodiny Attoni-ů z Canossy od r. 896 do 1069. Historické tyto poznatky doprovází několika obrazy z této krajiny.

C. D. W.

GABALDA, Paris, Thouverez: Pierre Nicole, str. 305, 18 frs. Zajímavý životopis P. Nicola, mírného jansenisty. Podává jeho duch. život vlastní a jeho mravní, theologické a estetické názory. Zajímavé pro lepší poznání duch. proudění oné doby. Ke studiu doporučuji.

S. B.

GRASSIN-ANGERS, Saudreau: La piété á travers les ages, str. 703. Znameníť odborník a průkopník prohloubení duch. života, duch. vůdce mateřince sester Dobrého Pastýře. Kanovník Saudreau napsal konečně hist. příručku dějin zbožnosti katolické církve. Všímá si projevů zbožnosti, metod, nedostatků, pokroku. Studie je velmi poučná svým přehledem, přesností a srdečností. Vřele doporučuji ke studiu.

S. B.

GRASSET, Paris, Baumann: Intermédes, str. 280, 12 frs. Duchaplné essaye, ve kterých B. hledá čarovným proutkem nadpřirozena vyšší světlo a jasno ve věcech. První část jsou interpretace a zhodnocení velkých zjevů náboženských a uměleckých posledních 50 let a druhá část zkoumá analyticky dobu naši pod úhlem absolutna. Statě hutné a silné. Strava výživná pro vyčerpaného ducha.

S. B.

Thérive: Les souffrances perdus, str. 270, 12 frs. Problémový román snažící se proniknouti záhadu nevinného utrpení. Dlužno říci, že se autorovi nepodařilo dát uspokojující odpověď. Přece není pravdou, že jen to utrpení není ztracené, které něco postaví hrdinným přijetím. Nestaví přece patrně a zjevně každé utrpení.

S. B.

Rénée Zeller: La Vie dominicaine (coll. „Les grands ordres monastiques“). — 1927, stran XI+227, cena 12 frs. — Nežijeme všichni nablízku klášterů, abychom mohli poznati život Bohu zasvěcených; proto mi byla tolik milou kniha R. Zeller-ové, veliké a obětavé ctitelky sv. Dominika a jeho duchovní rodiny. Její „portrét řádu“ se — pokud znám dominikány z vlastní zkušenosti — zdařil. Nepochybují, že by spis neprospěl vnímavé duši, vždyť staví ctnosti žité a v tom je jeho cena.

—a.

HERDER, Freiburg, Bopp: Das Jugendalter und sein Sinn. Eine Jugendkunde zur Grundlegung der Jugendführung. Našim vůdcům mládeže, laikům i duchovním nelze dosti knihu doporučiti. Dává pronikavý pohled do psychologie

mládí, všímá si vzdělání i výchování, realismu i idealismu a počítá zvláště s dnešní mládeží ve všech momentech jejího vývoje. Jasná, cílevědomá, cenná kniha. —ou—

Linhardt: Feurige Wolke, II. Band, 3. vyd., str. 138, cena 2.30 Mk. Nové vydání oblíbených duch. řečí znamenitého kazatele. Novost a bohatost myšlenek, zvl. volná forma nevážící se na „body“, jest velmi sympatická moderně orientovaným řečníkům. Doporučuji pro kázání i konference.

S. B.

JESS W., Dresden, Gregorovius: Geschichte der Stadt Rom im Mittelalter, 2 sv. po 1500 str., 50 Mk. Moderní vydání známého díla o středověkém Římě. Gregorovius není nestranný, není přesně spolehlivý, ale je rozhodně zajímavý jako snůška materiálu, který dlužno tříditi, čistiti a oceňovati. Velkou cenu mají vzácné rytiny, které nelze vždy naléztí a které bohatě protkávají celé dílo. Odborníci s radostí přivítají toto dílo, které bylo nutno těžko sháněti po antikvariátech.

K. L.

KOSEL-PUSTET, München, Alfred von Rieval: Die hlge Freundschaft, str. 123, cena 3 Mk. Správný překlad Ottenův sblíží nás středověkou perlu z 11. století, knihu opata Alfreda o duchovním přátelství. Jest to hymnus na přátelství, na jeho vlastnosti, úkoly a obtíže. Dialog zpestřuje dílo hluboké, vážné a podávající ruku mládí a každému, kdo se ohlíží po pomoci přátel. paže.

B.

Przyvara: Gottgeheimnis der Welt, str. 190. Duchaplné essaye o moderních proudech v katolickém hnutí i ve světě s hlediska nadpřirozena. Konstatuje dnešní návrat k objektu, k vnitřnímu životu a srovnává s tím antickou filosofií a filosofií moderní. Zhodnocuje nakonec velmi šťastně myšlenku Boží imanence a transcendence.

S. B.

Liertz: Erziehung u. Seelsorge, str. 90, 3 Mk. - Nová kniha Liertzova, nové cenné obohacení aplikované psychologie. Podává kněžím pomůcku pastorační. Ze svých bohatých zkušeností dává praktické pokyny, jak si má kněz počínati ve svém úkolu vychovatele a mravního vůdce. Učí rozuměti duši a správně ji zachytiti. Hlavně projednává otázku vnitřní krise svědomí, klidu. Každému knězi vřele doporučuji.

S. B.

E. Herwig: Sankt Sebastian vom Wedding, str. 97, cena 1.70 Mk. Dávno již jsem se nezamyslel tak krvavě nad nějakým problémem, jako nad problémem, který tu Herwig načrtnul a pak rozvinul v románu: Die eingengten. Šebastian-mnich a kněz, opouští vše a stává se všecko všem, jde mezi tzv. spodinu a seje mezi ní lásku, světlo, pravdu. Ach, Bože, kdy se již najde někdo a půjde k těm nejubožejším a podá jim ruku. Knihu ať si přečte každý mladý kněz, každý tzv. sociální pracovník, aby poznal, že psaním na psacím stroji v elegantním pokoji nepřiblíží ani o krok svět míru a lásce a pokoji.

Braitto.

LAVILLE, Paris, Schiller: Le chant de la Cloche. Bibliofilské a vkusné vydání na ručním papíře světoznámé básně Schillerovy o zvonu. Jest to nejkrásnější báseň, která byla kdy napsána o kovovém příteli srdcí a myslí křesťanských. Úprava je opravdu pietní, vzácná. Cena je i při nádherné úpravě přece přístupná přátelům krásné knihy. Vřele doporučuji.

S. B.

LIBRERIA EDITRICE FIORENTINA, Firenze, Kirch-Angeli: Eroi de cristianesimo, 2 sv. 460 str. Italský překlad díla ukazujícího na sílu katolicismu, který dnes právě tak jako v počátcích dovede vydávati hrdiny víry ze všech stavů a krajů. Velebně krácejí zde za sebou živě a sytě stylisované postavy Justina, Ignáce, Polykarpa, Cypriána, Athanáše, Basilia. Četba posilující!

MARIETTI, Torino, Daldoss: Amore e dolore, str. 385, 10 lir. Úryvky o síle a potřebě lásky a utrpení. Oceňuje obé, ukazuje správné formy, správné jich použití pro život. Dává praktické pokyny všem, kteří slouží lidstvu, a vybízí je k lásce, obětavé ostatní pak k uznání té lásky. Vyzdvihuje cenu oběti, bolesti, na kterou zpívá nadšený hymnus.

S. B.

Fr. Fer Haar, C. SS. R.: De occasionariis et recidivis. Str. 450, cena 30 lir. — Ve 22 thesích projednává autor způsobem namnoze novým otázku tak ožehavou pro zpovědníky, neztrácejí se v teorii, ale přihlížeje k případům, jež denně se skutečně vyskytují z povahy naší doby.

—es—

MARTINELLI-COPETA, Taranto, A. Jurlaro: Del Diritto di disciplina nazionale presso i Romani, str. 105. — Spisovatel podává zde dějiny a základy kázně ve společenském zřízení vůbec, jak tomu již od nejstarších dob bylo v Římě. Kniha tato je apologií nynějšího, státního zřízení v Itálii a staví absolutní občanskou poslušnost za hlavní sloup pořádku státu. C. D. W.

J. C. B. MOHR (Paul Siebeck): Die Religion in Geschichte und Gegenwart. Lieferung 8—13: Aufklärung — Bonifatius II. Bohatá biografie; pozoruhodné články o osvícenství, selském stavu, Babylonu, povolání, pohřbívání a biblických problémech. —es—

MUSEUM LESSIANUM, Louvain, Daeschler S.J.: La spiritualité de Bourdaloue, str. 195, cena 8 frs. S nevšedním zájmem přečetl jsem tuto vřele a věcně psanou studii o vnitřním životě muže, který otřásl Francií. Bourdaloue nebyl tvrdým, nelidským moralistou, vedl vroucně, zbožně a poctivě svůj duchovní život. Žhavá byla jeho láska k Ježíši euchar., k Marii, opravdová k duším. Byl to důstojný žák myšlenek a metod sv. Ignáce. Jeho nauka je proto plná klidu, rozvahy a vzletu, zachránila tisíce od jansenismu. Za to mu patří dík nesmírný. Braitto.

MULLER, München, Bernadot-Lippert: Durch die Eucharistie zur Dreifaltigkeit, 208 str., s obrazy, 3 Mk. Vřele doporučuji toto vzácné dílko francouzského redaktora bratrské revue: La vie spirituelle. Učí postupovati životem z Eucharistie až k nejvyšším vrcholům. Pietní přehled a vzácná úprava odporučují knihu jako vzácný dárek. S. B.

OPTIMA, Roma, Orestano: Leonardo da Vinci, str. 218, cena 20.80 L. První část knihy zabírá životopis tohoto genia malířství, který v tak krátké době se stal úplně neodvislým. Setkáváme se zde s mnoha slavnými jmény jako Peruginim, Botticellim a jinými, s nimiž se Leonardo stýkal. — Druhá část pojednává o něm jako o filosofu a o vývoji jeho filosofie vůbec. C. D. W.

PERRIN, Paris, 1927, Choisy: Oscar Wilde, str. 240, 12 frs. Pokus o literární a mravní zhodnocení této zajímavé osobnosti. Líčí tvary jeho povahy, jeho osobičkářství, které skreslovalo a zmalicherňovalo i jeho tvorbu. Zdá se mi ale, že je na O. W. poněkud přísný. Měl by více zdůrazniti fakt, že literáti si staví svůj svět a své zásady. Jinak kniha správně a věcně poučí o Wildeovi.

PLON, Hallays: Les solitaires de Port-Royal. Zajímavé charakteristické historicko-biografické črty z doby velkého hnutí jansenistického. Spisovatel odhlíží od věroučné a theologické stránky jans. sporů a studuje osobnosti zv. poustevníky Post-Royalskými. Líčí jejich obrácení, jejich snahu po dokonalosti, jejich tragické zápletky s jansenismem. Líčení je teplé a zajímavé. Ukazuje poněkud v jiném světle postavy, které již vykreslil Bremond. S. B.

Lafue: La France perdue et retrouvée, str. 224, 18 frs. Trpká, léčivá autobiografie moderní franc. duše vychované v chimerách profesorských hlav, která prodělává krvavé boje se skutečností a probíjí se pracně k pravdě. Vystihuje děsně hrůzu, hledání, zklamání, očekávání poslední generace. Kniha tak vážná a bolestná. Do kolika rukou i našich lidí by patřila. Do rukou otrávených i travičů. Braitto.

SESTRY NEPOSKVRNĚNÉHO POČETÍ P. M., PŘEROV, ŠÍRAVA 7: Po vůni tvých růží. Příručka pro ctitele sv. Terezie Ježíškovy. Drobná, ale obsažná knížečka mající za účel šířiti nejen úctu světice, ale také jejího ducha. Doporučujeme.

SCHULBRUDER-VERLAG, Kirnach-Villingen, Karg: Priester und Volk, str. 95, cena 0.75 Mk. Známý vůdce duch. P. Kasián Karg vyzdvihuje velikost, krásu, důstojnost a potřebnost kněžství pro lid. Do ruky každému, kdo potřebuje kněze. S. B.

SOC. ED. INTERNAZ, Torino, Francesia: Vita di S. Luigi Gonzaga, str. 00, cena 4 L. Vydáno u příležitosti 300. výročí smrti světce. Knížka podává život sv. Aloise, vzácného vzoru jinochů.

N. Grimaldi: San Benedetto, str. 194, cena 5.50 L. Knížka tato, vyšlá ve sbírce životopisů svatých pro mládež, podává nám životopis sv. Benedikta a je zajímavou též zvláštností výrazů, jichž spisovatel, od něhož pochází již několik životopisů svatých, používá. C. D. W.

DEML JAKUB, Tasov, Sv. Cyprián: O divadle... Drobná knížka, tak krásně upravená a tak časová. Jako na zavolanou přišel ten vzkaz našich prvých otců proti kultu těla a grimas a povrchnosti. Braitó.

KUNCÍŘ, Achille Ratti: K výšinám. Vidím v knize výzvu k porozumění s dílem Božím. Pius XI. jest kladivem jansenistů v církvi. Ve styku s přírodou duše věřící se jen rozhoří láskou k původci jejímu. Nemožno dosti odporučiti knihu oněm svazům našim, které pěstují tělocvik a zapomínají na volný, nespoutaný sport. S. B.

Život sv. Norberta. Kniha včas! Svatý Norbert je českým patronem, máme jeho pozůstatky mezi sebou, a co o něm víme? Životopis psaný opatem Hugonem, nástupcem Norbertovým, jest lahodný prostotou a pravdivostí. Doporučuji hodně ke čtení a k následování. S. B.

PAVLA KYTLICOVA: Rodiče a děti. — Kniha mi v tolika rysech připomíná „Babičku“ Němcové. Jinde by se kniha tak čistá, svěží, křehká a pravdivá rozlétna v tisících exemplářích. U nás? A přece přejí knize upřímně, aby potěšila mnoho lidí vzpomínkou na mládí a — matičku. Braitó.

SOCIETY (THE) OF SS. PETER ET PAUL, London: Pictures of the Roman Liturgy. — Nádherné album obsahující dobře kreslené obrazy celého postupu slavné i tiché mše sv. dle katol. obřadu. Jest to vydání anglikánské, ale zcela přesné. Hodí se jako výtečná pomůcka katechetovi. Cena je ovšem dle luxusní výpravy asi 160 Kč!

DR. TAUBER, prof., Lipník n. B.: Katolíci a škola, 1927, stran 149, cena 8.60 Kč, vl. nákladem. Výsek z velikého a čestného boje o katolickou školu. Těžký to věru a neméně odpovědný úkol každého z nás, neboť dlužno svěřené Hospodářovo jmění dětských duší chrániti a zvětšovati a zatím... a když je jisto, že bez náboženské školy nebude náboženské obrody! Čtěte, zvláště, kterých se to týká. —i-

TÉQUI, Paris, Daurignac J. M. S.: Histoire desaint Louis de Gonzague, str. 360, cena 10 frs. — S dojemnou láskou podává v zajímavých podrobnostech život světce ve trojím období: Princ svaté říše — Řeholník Tov. Jež. — Anděl v nebi. —es—

Rimbault: Ontre tombe, str. 170, cena 3.50 frs. Drobná, ale zajímavá knížka o životě na onom světě, o očištění, o obcování svatých. Kniha plná útěchy a při tom přece burčující a vybízející. S. B.

Z časopisů:

Hochland, Nro. 11. Stále v popředí stojící revue všimá si nejaktuálnějších otázek. V tomto čísle podává úplnou a věcnou studii o španělském básníku-mnichu, lyrickém geniovi. Vhodný překlad krásně studii ilustruje.

Quartalschrift, Nro. 3. Dr. Koppler dokončuje upřímnou a pronikavou studii o potřebě dalšího theol. sebevzdělávání pro kněze. Zajímavá je pastorální črta kapucína P. Capistrana, jak dostat lidi do kostela. Dosti místa je věnováno teorii i praxi otázky laické výpomoci v duch. správě.

Stimmen der Zeit, Nro. 11. P. Muckermann se vřele přimlouvá za jednotu mezi něm. katolíky. Jansén podává nově starou myšlenku, že moderní rozvrat ve filosofii způsobil Descartes.

Bonner Zeitschrift für Theologie u. Seelsorge, Nro. 3. Dr. Bruders potírá hezké ale neudržitelné franc. legendy o působení prvých učedníků Páně ve Francii a o jich organisování církve gallské. Prof. Hünerman podává důkladný rozbor snah o jednotu církve. Vzácné jsou přehledy a literatura.